

I G H Z S C

1 6 1 9

Apparat. Bibl. 247.

CLAVIS SCRIPTURAE
SACRAE

LIBER SECUN- DUS,

In quo
E P I T O M E

I. Universos sacrorum Biblio-
rum *libros*, II. singulorum *capita*, III. eorundemq;
summas, IV. *præcipua membra*, V. & insigniora *Dicta* brevi-
ter complectens, VI. & *loca* pleraque, ubi eadem vel
in Veteri vel in Novo Testamento recurrunt,
dilucidè & exactè osten-
dens.

J E N Æ

Typis & Sumtibus Tobia Steinmanni,

ANNO 1618.

THE GREAT BRITISH LIBRARY

THE GREAT BRITISH LIBRARY

THE GREAT BRITISH LIBRARY

THE GREAT BRITISH LIBRARY

THE GREAT BRITISH LIBRARY

THE GREAT BRITISH LIBRARY

THE GREAT BRITISH LIBRARY

THE GREAT BRITISH LIBRARY

Ad VIRUM Reverendum, Clarissimum
& Excellentissimum,

DN. CASPARUM
FINCKIUM, S. S. THEOLOGICÆ
Doctorem celeberrimum, Ducatus Saxo. Coburgia-
ci Generalem Superintendentem vigilantissimum,
Assessorem & Professore publicum, Fau-
torem & Compatrem suum,
dilectissimum &c.

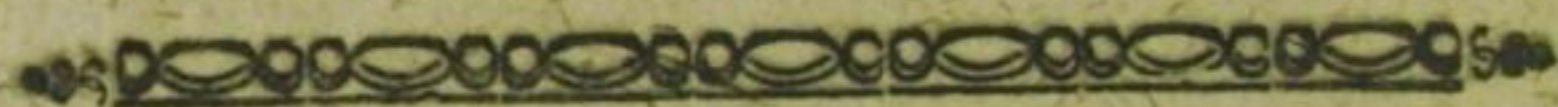
ENiterum nobis cantas dulcissime Fincki
Ostendisq; viam facilem Sacrosancta legendi
Biblicam verum monstras cognoscere sensum,
Fallacesq; Sophistarum depellere fumos!
Scilicet ut fringilla solet volitare per hortos,
Arboribusq; sedens presenti tempore verno
Dulcisono gratum depromit gutture cantum,
Cum radiis aurora suis lustraverit orbem,
Voce creatorem laudat, pullosq; volantes
Per campos suavem modularier edocet hymnum,
Et reliquas volucres modulamine vincere claro.
Sic eadem prestas longè Clarissime Fincki,
Singula quæ versus non enumerare valebit,
Sed tua restantur notissima scripta per orbem.
O igitur nobis illum ter Sancte Iehovah
Incolumentum multos serva latumq; per annos,
Ut plures possit tales depromere cantus.

Deproperabat

M. Nicolaus Hugo, aulicus Concio-
nator, Assessor & Professor
Saxo-Coburgiicus.

) (2

IN

IN CLAVEM SCRIPTURÆ

Reverendis. & Clarissimo VIRO
Dn. CASPARO FINCKIO D.
Theologo eximio, Saxo-Coburgici Ducatus Generali Superintendenti, Assessori, Professori, vigilantiss. solertiss. digniss. editam.

Qui cupis optatam cursu contingere metam,
Per medias cœli qui cupis ire vias.
Hûc ades evolvas FinckI studiose laborem,
Hic jus vertendi cardinis omne tenet.
Præsidet hic cœli foribus, hac itur ad astra,
Astrorum hac subitò janua clave patet.
Quiq; cupis strictam clausumq; os hæreticorum
Quorumvis, librum hunc perlege, clavis inest.
Clavis schismaticos quæ stringit adusq; canoros,
Claudit & oppositis impia labra seris.
Felices animæ, quibus hæc conscribere, multosq;
Ad sedes superas ducere cura subest.
Credibile est illos pariter vitiisq; jocisq;
Altius humanis tollere forte caput,
Non Venus & vinum tam fortia pectora frangunt,
Non levis ambitio, non strepitusq; fori.
Non hoc contorquet, non hoc terrena remordet.
Cura, polos ultra mens animosa volat.

*Debita observantia ergo
apponebat*

*Pastor & Superint. Helldburg.
Sebaldus Krug.*

I. PENTATEUCHUS SEU QUINQUE LIBRI MOSI,

QUI ET LEGALES DICUNTUR, QUIA MA-
ximè Lex in eis descripta est.

GENESIS habet Cap. 50.

CAPUT I.

DE COELO: *Psal. 33.* & TERRA:
Psal. 95. & omnibus rebus aliis *Psal.*
136. Iohan. 1. Hebr. 1. Coloss. 1. Intra sex
dies ordine à Deo creatis, *Coloss. 1. Heb.*
11. De formato homine, *Matth. 19.*
Ephes. 4. Hebr. 4. Cuncta erant valde bona, *Syr. 39.*
Marc. 7.

2. De sanctificato Sabbatho, *Exod. 31. Hebr. 4.*
plantato Paradiso, arbore vetitâ, appellatis animalibus,
formata Hevâ, *1. Tim. 2.* & instituto conjugio,
Matth. 19. 1. Cor. 6. Ephes. 5.

3. Eva, deinde Adam labitur, *Syr. 25. Rom. 5. 2.*
Cor. 11. Vox Dei auditur, serpens maledicitur, Christus
promittitur, pœna denunciatur, Pulvis es, &c.
Genes. 19. Syr. 6. 10. ejecto Adamo hortus custoditur.

4. De fratricidio, desperatione, exilio, *Sap. 19.*
& impiâ progenie Caini, *Hebr. 11.*

a

5. Ætas

5. Ætas & mors Adami, ejusq; posterorum usq; ad Noë describitur, *1. Paral. 1.*

6. De malitiâ hominum, Noë pio, *Heb. 11.* formâ arcæ *1. Pet. 3.* & futuro diluvio.

7. Noë cum domo suâ & omnis generis animalibus arcam ingreditur (*Anno mundi 1656.*) cætera pereunt *2. Pet. 2.*

8. Diluvium cessat. Emissis corvo & duabus columbis Noë egreditur, & offert.

9. Homicidium prohibetur, *Exod. 21. Matth. 26. Apoc. 13.* Iris fit signum, *Syr. 43.* Noë inebriatur. Cham maledicitur.

10. Genealogia Japhet, Cham & Sem filiorum Noë, *1. Paral. 1.*

11. Turrim ædificantium linguas S. Trinitas confundit. De genealogiâ Sem *1. Paral. 1.* usq; ad Abram, qui ductâ Sarai educitur de Ur Chaldæorum, & manet in Haran.

12. Abram de terrâ patriâ egrediens benedicitur, possessio terræ Chanaan semini ejus promittitur, *Act. 7. Galat. 3.* Rapta uxor à Pharaone ipsi redditur.

13. Abram prædicat, pastores rixantur, Abram à Loth separatur, Chanaan secundò promittitur.

14. Loth capitur, Abram reducens ipsum cum totâ substantiâ à Melchisedech cibatur.

15. Abræ promittitur filius, *Genes. 17. Rom. 9.* Abram credit *Rom. 4. Galat. 3.* Tertia promissio de terrâ Chanaan signo confirmatur. Servitus *Act. 7.* & liberatio seminis ejus prædicatur *Hebr. 6.*

16. Hagar gravida, Sarai heram fugit, revocata ab Angelo Ismaelem parit *Galat. 4.*

17. Mutatis nominibus Abraë & Sarai, circumcisio instituitur, Isaac promittitur, *Genes. 15.* Ismael benedicitur. Abraham cum totâ domo circumcidi-
tur, *Act. 7. Rom. 4.*

18. Abraham tres viros cibatur, *Hebr. 13.* partus Saræ definitur. Abraham orat pro Sodomitis.

19. De cincta domo Loti *Sap. 19.* eversâ Sodomâ *Os. 11. Luc. 17.* & incestu Lot inebriati.

20. Abimelech à Deo admonitus raptam Saram Abrahamæ, additis donis, reddit.

21. Isaac nascitur *Rom. 9.* Hagar cum Ismaele eji-
citur, *Galat. 4.* Abraham & Abimelech feriunt fœ-
dus.

22. Abraham immolaturus Isaac *Judith 8. Heb. 11.* accipit promissionem de multiplicando semine, *Ge-
nes. 12. 18. 26. 28. Hebr. 11.* & de Christo, *Syr. 44. Act. 3.
Galat. 3.*

23. Sara mortua sepelitur in speluncâ agri, quem emerat Abraham ab Hethæis.

24. Servus Abrahamæ, impetrato signo à Deo pe-
tito, ducit Isaaco Rebeccam.

25. Abraham ducit Keturam, generat filios & moritur. De posteris Ismaelis, *1. Paral. 1.* & mor-
te. Nascuntur Jacob & Esau, qui primogenituram fratri vendit.

26. De promissione, rixâ pastorum, fœdere A-
bimelech cum Isaaco, & digamia Esau.

27. Jacob arte maternâ à patre benedicitur *Heb. 11. Rom. 9. Malach. 1.* Esau vitæ Jacob insidiatur.

28. Jacob mittitur in Mesopotamiam. Esau invito patre ducit Ismaëlitidem. Jacob videt scalam *Iohan. 1.* Semini ejus promittitur Christus, vovet votum.

29. Jacob adquat gregem Laban, servit quatuordecim annis pro Rachel & Leâ, quæ parit quatuor filios.

30. Rachel & Leâ dant marito ancillas. Jacob decipit Laban in conceptu pecorum.

31. Jacob jussu Dei fugit, Laban insequitur. Idolis non inventis fit foedus. Castra Dei &c.

32. Jacob mittit nuncios & dona ad Esau, luctatur cum viro, *Osee 12.* vocatur Israël *Genes. 32.*

33. Jacob & Esau in itinere se osculantur, & uterq; in locum suum revertitur.

34. Dina expatiata à Sichem vitiatur. Filii Jacob Sichimitas occidunt.

35. Jacob ascendit Bethel *Genes. 28.* infodit idola, & vocatur Israël, *Genes. 32.* Rachel moritur in partu, Ruben peccat. De duodecim filiis Jacob, & sepulturâ Isaaci.

36. Nomina trium uxorum Esau. De discessu Esau ex Chanaan ejusq; posteritate, *1. Paral. 1.*

37. Joseph ob recitata somnia increpatur, venditur *Act. 7.* & à patre lugetur.

38. Juda ducit Saham *1. Par. 2.* Thamar à socero nescio compressa parit geminos.

39. Potiphar, Josepho fideli & industrio totam domum

domum suam committit, eumq; ab uxore libidinosâ falsò accusatum in carcere includit, *Psal. 105. Sap. 10.*

40. Pincernæ & pistoris in carcerem detrusorum somnia Joseph interpretatur.

41. Joseph duo somnia Pharaonis exponit, præfectus toti Ægypto, *Psal. 105.* uxorem ducit Asnath, colligit annonas: Duobus filiis ipsi natis, fames ingruit.

42. Joseph cum decem fratribus suis urgente fame *Act. 7.* in Ægyptum profectis duriùs loquitur. Simeon ligatur, cæteri ad patrem cum pecuniâ redeunt.

43. Adducto Benjamin redeunt ad Joseph, & prandentes cum eo inebriantur.

44. Scyphus in sacco Benjamin deprehenditur, ipsi furti infimulantur.

45. Joseph se fratribus aperit, & plaustra pro adducendo patre mittit *Act. 7.*

46. Jacob cum totâ domo suâ descendit in Ægyptum *Act. 7.* Joseph patri occurrit.

47. Jacob sistitur Pharaoni, ætas Jacob, Ægyptii cuncta quæ habent, expendunt pro panibus.

48. Jacob ægrotans Ephraim & Manassen sibi adoptat, iisq; benedicit, *Heb. 11.*

49. Jacob singulis filiis suis vaticinatus, Non auferetur Sceptrum de Iuda *Matth. 2. Iohan. 7.* Eligit sibi sepulturam, *Genes. 23.* & moritur.

50. Jacob defletur & sepelitur. Joseph culpam fratribus remittit, & moriens vaticinatur, *Hebr. 11.*

EXODUS Cap. 40.

CAPUT I.

NOVUS Pharaos, 1. Rex Israelitas multiplicatos durâ servitute premit, *Psal. 105. Act. 7.* Obstetrixes Deum timent, infantes masculi in flumen projiciuntur.

2. Moses nascitur (*Anno Mundi 2373.*) à filiâ Pharaonis adoptatur, occiso Ægyptio fugit, & ducit uxorem Ziporam.

3. Deus Mofi apparet, *Matth. 22. Marc. 12.* eumq; ad Pharaonem & ad Israelitas ablegat.

4. Moses post excusationem signis confirmatus cum uxore abit, Aharon ei occurrit.

5. Pharaos contemtâ Dei legatione, Israelitas gravius premit. Moses pro illis orat.

6. Deus Israelitas consolatur. De Genealogia Ruben, Simeonis, & Levi, *Num. 26.*

7. Virga in serpentem. 1. Aquæ in sanguinem vertuntur, *Psal. 105.* Idem Magi tentant, *Sap. 17. 2. Tim. 3.*

8. Ægyptus 2. ranis, *Psal. 78.* 3. pediculis *Psal. 105.* 4. muscis percutitur. Moses orat.

9. 5. Pecora, 6. ulceribus, & 7. grandine pecora & homines percutiuntur, *Sap. 16.*

10. Immittuntur, 8. locustæ *Act. 7.* & 9. tenebræ Pharaos induratus Mofi minatur.

11. Ægyptiorum spoliis populus ditatur. 10. Mors primogenitorum prænunciatur.

12. De ritu agni Paschalis, *Exod. 23. Num. 28.*
clade

clade primogenitorum, & exitu illorum *Pfal. 105.*

(*Anno Mundi 2453.*)

13. Primogeniti masculi Deo consecrantur, *Exod.*

34. *Lev. 27.* Nubes iter regit, *Num. 14.*

14. Israelitæ mare transeunt, Pharao cum Equitatu submergitur, *Deut. 11. Psal. 78. 105.*

15. Israelitæ cantico Deum glorificant, *Sap. 10. in Mara* veniunt, *Num. 33.* Aqua dulcescit.

16. Murmure suo carnes, *Num. 11.* & Manna de coelo extorquent, *Pfal. 78. Iudith 5. 1. Cor. 10.* sexta die cibos duplices colligunt, Manna posteris reservatur, *Ios. 5. Neh. 9.*

17. Murmurantes potantur de petrâ, *Num. 20. Psal. 95.* & orante Mose vincunt hostes.

18. Jethro uxorem Ziporam Mose adducit, datoq; ei consilio in terram suam abit.

19. Deus vocat Mosen, *Act. 7.* & populo sanctificato *Deut. 4.* descendit in Sinai.

20. Promulgantur Decem Præcepta *Deut. 5.* De tonitru; altari terreo, & lapideo, *Ios. 8.*

21. Iudicialia præcepta de servis, *Levit. 25.* homicidis, pœnâ talionis, *Matth. 5.* bove cornupeta.

22. Iudicialia præcepta de pœnâ furum, *2. Sam. 12.* de depositis & mutuò acceptis, *Deut. 24.*

23. Illis adduntur ceremonialia de Sabbatho, tribus festis, & primis frugibus.

24. Moses extruit altare, offert holocausta, ascendit cum septuaginta Senioribus in montem, videt Deum & manet ibidem quadraginta dies, *Exod. 34.*

25. Ju.

25. Jubentur formari arca, *Exod. 37.* propitiatorium, mensa, candelabra *Exod. 37. Act. 7.*
26. De formâ tabernaculi extruendi. De velo, & situ cujuslibet, *Exod. 36.*
27. De formâ altaris, atrii, tentorii, & de oleo, quo ardeat lucerna, *Exod. 38.*
28. De sacerdotali ornatu Aaronis & filiorum, ejus, *Exod. 39. Syr. 45.*
29. De modo consecrandi Aaronem, filios ejus *Levit. 8.* & altare, *Num. 28.*
30. De altari thymiamatis *Exod. 27.* ejus formâ & incensi confectione, *Levit. 16.*
31. Deus elegit artifices, *Exod. 35. 39.* præcipit Sabbathum, *Exod. 20.* datq; Mofi duas tabulas.
32. Populus vitulum aureum adorat, *Deut. 9. Act. 7. Psal. 106.* Moses iratus tabulas frangit, tria millia cadunt. Moses vult è libro deleri, aut populum Deo placari.
33. Populus luget peccatum, Deus ad ostium tabernaculi loquitur cum Mose, *Num. 21.* qui faciem Dei videre optans jubetur stare in petrâ, *Rom. 9.*
34. Moses reparatis tabulis *Deut. 10.* post quadraginta dies redit, & faciem velat, *2. Cor. 3.*
35. Præcipitur Sabbathum *Exod. 20.* contribuant ad opus tabernaculi. Inquiruntur artifices.
36. Tabernaculum cum cortinis, sagis, opertorio, velo, tentorio paratur, *Exod. 26.*
37. Formantur arca, *Exod. 25.* mensa, candelabrum & altare thymiamatis, *Exod. 30.*
38. Altare holocausti *2. Paral. 1.* cum labio æneo &c. formatur. Donaria supputantur,

39. Pa-

39. Paratur ornatus sacerdotalis, *Exod. 28.* Moses cunctis completis benedicit.

40. Nubes erectum tabernaculum operit, & gloria Domini implet illud, *Num. 9. Hebr. 9.*

LEVITICUS Cap. 27.

CAPUT I.

Ritus offerendi holocaustum (Brandopffer) de armentis, pecoribus & avibus, *Exod. 29.*

2. De variis oblationum (Speisopffer) speciebus, & unde singulae componantur.

3. Hostiae pacificorum (Danckopffer) quae de bob. ovibus &c. immaculatis fiant, *Syr. 35.*

4. De hostiis, quae fiant pro peccatis per ignorantiam ab uno vel pluribus commissis, *Levit. 9.*

5. De hostiis, quae fiant pro juramentis, tactis impuris, pro delicto & peccato ultroneo.

6. De lege holocausti ejusque praeparatione. De lege libamentorum (Speisopffer) oblationis Aharonis & filiorum ejus, & hostiae pro peccato (Sündopffer.)

7. Lex hostiae pro delicto (Schuldopffer) & pacificorum, votivae (Gelübdopffer) à quibus edantur, Adipis & sanguinis esus prohibetur, *Genes. 9. Levit. 3. 17. Deut. 12. Act. 15.*

8. De consecratis Aharone & filiis ejus, *Exod. 28. 29.* uncto tabernaculo, & oblationibus illorum.

9. Aharone primo immolante, gloria Domini apparet, Ignis holocaustum devorat,

b

10. Na-

10. Nadab & Abihu igni à Domino egresso pereunt. Sacerdotibus vino interdicitur, *Ezech. 44.*
11. De animalibus mundis & immundis, *Deut. 14. 3. Macc. 1.* Omne reptile immundum.
12. De puerperis, earum purificatione & oblatione, *Luc. 2.*
13. De notis, quibus discernantur leprosi homines aut vestes leprosa à mundis.
14. De mundandis leprosis eorumq; sacrificiis *Matth. 8. Marc. 1.* de domo leprosa.
15. De purgandis feminis & menstruosis.
16. Quæ observanda sint Aharoni sanctuarium ingressuro. De capro in desertum emissio, *Heb. 9.*
17. Soli Deo sacrificandum, à sacrificiis privatis, & à sanguine abstinendum.
18. De justitia legali: Homo qui fecerit hæc, vivet in eis. *Rom. 10. Galat. 3.* De gradibus conjugii licitis & illicitis, *Levit. 20.* & operibus gentium vitandis.
19. Enarrantur præcepta quædam moralia & ceremonialia, *Exod. 20. Levit. 23. Deut. 24.* De æqualitate servandâ, proximo diligendo. De comâ & barbâ, senibus honorandis.
20. Præcepta judicialia ariolis, adulteris &c. *Deut. 22. Matth. 5.* mortem minantia.
21. A quibus rebus Sacerdotes sibi caveant, & quæ faciant. Caput & barbam non radant, *Levit. 19.* Virginem ducant, *Ezech. 44.* Habens maculam non admittatur.

22. Qui

22. Qui consecrata edant, qui verò non: vitiosa animalia ne offerantur, *Deut. 15.*

23. De tribus solennitatibus Paschate, Pentecoste, & feriis tabernaculorum, *Exod. 23.*

24. De lucernis, *Exod. 27.* panibus propositionis *Exod. 25. 1. Sam. 21.* lapidato blasphemo, homicidis occidendis, *Exod. 21. Deut. 18.* & de poenà talionis, *Matth. 5.*

25. De Sabbatho terræ anno septimo *Exod. 23.* & de lege remissionis anno quinquagesimo, *Deut. 15.* De Privilegiis Sacerdotum, usurâ, *Deut. 23.* Pauperibus &c.

26. Legem Dei servantibus benedictio, eam transgredientibus maledictio, *Deut. 28. Mal. 2.* Pœnitentibus remissio annunciat.

27. Vota sunt reddenda, *Num. 30. Deut. 23.* & Deo consecrata altero non commutando, *Exod. 10.*

NUMERI habet Cap. 36.

CAPUT I.

AD pugnam apti, *Exod. 30. Num. 26.* juxta duodecim tribus Israël Viri 603550. numerantur. Tribus Levi his non additur, sed ministerio tabernaculi adhibetur.

2. Stationes castrorum recensitis familiarū Principibus, ordinantur.

3. Levitis administratio sacrorum datur, Primogeniti numerantur, *Exod. 13.*

4. Officia Levitarum juxta familias distribuuntur. Summa Levitarum 8580.

b 2

5. De

5. De immundis è castris ejiciendis *Levit. 13.* hostia pro delicto, *Levit. 5.* & lege Zelotypiæ.
6. De lege Nazaræorum *Jud. 13.* & de modo benedicendi populi, *Syr. 36.*
7. De oblationibus duodecim principum in dedicationem altaris, & harum summa, *Exod. 38.*
8. De lucernis disponendis, Levitis purgandis, eorum officio, *Num. 4.* & ætate.
9. Israëlitæ jussu Dei pascha celebrant, *Exod. 12.* *Levit. 23.* & nubis ductum sequuntur.
10. De usu tubarum, evelatâ nube, ordine castrorum & singulorum ducibus. De Hobabo Midianita cognato Mosis, & arcâ quietem monstrante.
11. Ignis castra devorat, populus flens Manna fastidit, *Exod. 16.* *Psal. 78.* Deus carnes promittit, Moses dubitat, Seniores prophetant, coturnices pluit, *Sap. 16.* Turba cadit.
12. Miriam contradicens Mosis leprâ percutitur, & oratione ejus sanatur.
13. Exploratores reversi uvam portant, *Deut. 1.* & terram visam spernunt, *Psal. 106.*
14. Populus optat Ægyptum, *Deut. 1.* Josuæ & Calebo minatur mortem. Moses placat Deum. Deus omnibus annum vigesimum egressis negat terram Chanaan, *Psal. 95.* ipsi moriuntur.
15. De modo varias hostias offerendi. Colligens ligna Sabbatho, lapidatur.
16. Terra deglutit seditiosos, *Psal. 106.* Populus murmurat 14700. cadunt, *Sap. 18.*
17. Virga Aharonis floret, *Heb. 9.* & fert Amygdalas.
18. De

18. De officiis Levitarum & eorum victu *Lev. 6.*
Deut. 18. Deus hæreditas Aharonis, *Ios. 13.* Decimæ cui
debeantur.

19. Ex cinere vaccæ ruffæ, *Heb. 9.* fiat aqua lustra-
tionis, quæ mundet immundos.

20. Miriam & (Producta prius aqua de petra,
Exod. 17. Nehem. 9. Pjal. 95. 1. Cor. 10. Aharon moriun-
tur.

21. Populus ictus serpentem intuetur, & vivit
Iohan. 3. Vincunt Reges Arad &c. *Iud. 11.*

22. Balac accersit Bileam, *Ios. 24.* ut maledicat
Israëli, Asina loquitur, *2. Pet. 2.*

23. Bileam maledicturus benedicit Israëli *Neh. 13.*
Deus non quasi homo, ut mentiatur.

24. Vaticinatur de Christo ex Jacob oriundo.
Orietur stella ex Jacob &c.

25. Fornicantes suspendendi 24000. cadunt. Pi-
nehas per fesso mœcho avertit iram.

26. Viri fortes Israëlitarum 601730. Levitarum
2300. numerantur, *1. Par. 24.*

27. De successione hæreditatum, Mosi osten-
ditur terra promissa *Deut. 32.*

28. De celebrandis festivitibus, *Deut. 16.* & quid
in singulis offerendum.

29. Quid in primis octo diebus mensis septimi
sit offerendum, *Levit. 23.*

30. Quæ vota sint reddenda, quæ verò non; *Deut.*
23. Levit. 27.

31. Israëlitæ occidunt Midianitas, & Bileam,
Ios. 13. Moses distribuit prædam.

b 3

32. Fi-

32. Filiis Ruben & Gad possessionem terræ Cilead Moses certâ lege promittit.

33. Itinera Israëlitarum enarrantur *Exod. 14. 15.*
Deus vult Chananæos occidi, *Ios. 14.*

34. Limites & fines terræ promissæ, & qui eam distribuunt, constituuntur, *Ios. 14.*

35. De urbibus Levitarum, *Ios. 21.* asyulis homicidarum, homicidiis fortuitis &c. *Exod. 21.*

36. Tribus per connubia non sunt commiscendæ, ne hæreditas diminuatur, *Num. 27.*

DEUTERONOMIUM Cap. 34.

CAPUT I.

PRæcedentia, *Exod. 13. Num. 13. &c.* repetuntur, personæ non sunt respiciendæ, *2. Par. 9.*

2. Moses victoriam contra Sihon Regem Amorrhæorum repetit, *Num. 21. Ios. 12.*

3. Contra Og Regem Basan, *Num. 21. 27. 32. Deut. 29. Ios. 12. 24. Psal. 105.*

4. Moses præcepta seriò inculcat, & tria asyla homicidis separat, *Num. 35. Ios. 20.*

5. Promulgationem legis repetit, *Exod. 20. Lev. 26. Ezech. 20.* & ad obœdientiam hortatur.

6. Deus unus *Esa. 43.* Deus diligendus, Mandata ejus posteris acuenda. Deus colendus.

7. Cum gentibus nulla amicitia contrahenda, & sculptilia earum comburenda, *Exod. 23.*

8. Moses beneficia Dei recenset *Num. 11.* ut ad pietatem eos invitet, Non in solo pane *Matth. 4.*

Luce. 4.

9. Soli

9. Soli Deo victoria ascribenda, Deus ignis consumens *Deut. 4.* De vitulo *Exod. 32.*
10. De reparatis tabulis, *Exod. 34.* Deo timendo, *Deut. 6.* & corde circumcidendo, *Ierem. 4.*
11. Moses recitatis miraculis Dei benedictionem & maledictionem ipsis proponit.
12. Idolatria extirpanda *Deut. 7.* hostiæ certo loco offerendæ *Deut. 14.* Nil addetis verbo.
13. Pseudoprophetæ & seductores occidendi *Deut. 18.* urbs seducta delenda.
14. De animalibus edendis *Levit. 11.* decimis reddendis, Levitis, viduis &c. alendis, *Deut. 26.*
15. Debita anno septimo remittenda, *Levit. 25.* primogenita Deo consecranda *Exod. 23. Num. 3.*
16. De tribus solennitatibus anni, *Exod. 12. 23. Levit. 23. Num. 9. 28.*
17. προσωποληψία vitanda, *Levit. 9. Deut. 1. 2. Paral. 19.* Idolatræ lapidandi. Veritas in ore duorum vel trium, *Matth. 18. 2. Cor. 13.*
18. De victu Levitarum, maleficis delendis. De Christo. Pseudopropheta tollendo.
19. Homicidis sex urbes separandæ, testis mendax lege talioni plectendus, *Heb. 10.*
20. Qui à bello sint arcendi *Iud. 7.* & qualiter cum devictis hostibus agendum.
21. Lex homicidii occulti, filii contumacis, mulieris captivæ &c. Maledictus suspensus, *Galat. 3.*
22. Brutis quoq; succurrendum *Exod. 23.*
23. Castitas probanda, *Num. 25.* usuræ vitandæ.

24. De

24. De libello repudii, *Matth. 19.* pignore red-
dendo, & pauperibus juvandis, *Levit. 23.*
25. De numero plagarum, Non ligabis os bovi
1. Cor. 9. 1. Tim. 5. & semine fraterno suscitando.
26. Primitiæ frugum *Deut. 14.* & decimæ trien-
nales quibus debeantur & quid significant.
27. Erectis lapidibus Lex inscribenda, *Ios. 8.* Ma-
ledictus qui non permanserit &c. *Galat. 3.*
28. Benedictiones piis, & maledictiones impiis
annunciantur, *Levit. 26. Malach. 2.*
29. Moses renovato fœdere Domini cum Israë-
litis inito *Exod. 19.* impiis minatur.
30. Vera pœnitentia Deum placat, *Psal. 106.* Vi-
ta & mors Israëlitis proponitur.
31. Moses Josuam populo præficit *Num. 27.* & di-
ctante Deo canticum scribit.
32. Moses recitato cantico, terram promissam
videre jubetur. Mihi vindicta: *Rom. 12. Heb. 10.*
33. Moses jam discessurus singulis tribubus Is-
raël benedicit.
34. Moses visâ terrâ *Deut. 3.* moritur, *Anno*
Mundi 2493. à Deo sepelitur, & ab Israelitis defletur.

Colliguntur Capita 187.

2. LIBRI

2. LIBRI HISTORICI

IDEO SIC DICTI, QUIA

SIMPLICITER RES GESTAS

seu historias continent.

LIBER JOSUÆ Cap. 24.

CAPUT I.

DEUS Josuam confortat, eumq; terram promissam strenuè oppugnare jubet.

2. Exploratores Jericho missos Rahab meretrix abscondit, *Iac. 2.* & salvos dimittit, *Heb. 11.*

3. Josua cum populo exiccatum Jordanem transit, *Psal. 114.*

4. Lapides duodecim in memoriam siccati Jordanis eriguntur, *Deut. 27.*

5. Chananæi terrentur *Deut. 11. Ios. 2.* Iosua populum circumcidit *Num. 14.* Pascha celebratur. Manna deficit, Josuæ Dux Sanctus apparet.

6. Jericho ad clangorem buccinarum corruens exuritur. Rabab servatur, *Heb. 11.*

7. Israëlitæ ab Aitis fugantur, Achan per sortem furti convictus lapidatur.

8. Ai urbs capta succenditur, Lex ejus suspenditur, altare erigitur, *Exod. 20. Deut. 27.*

9. Gibeonitæ callidi pacem impetrant *2. SAM. 21.* Josua detecta fraude eos lixas esse jubet.

C

10. Jo-

10. Iosua Gibeonitis succurrit, & hostes vincit, quando plurimos perdit, Sol sistitur, *Esa. 38. Syr. 46.* quinq; Reges suspenduntur, *Deut. 21.* & multæ urbes capiuntur.

11. Iosua devictis plurimis Regibus, terram Israelitis distribuit.

12. Reges gentiles numero 31. à filiis Israël & Iosua percussis recensentur.

13. Ruben, Gad, & dimidiæ tribui Manasse terra trans Jordanem datur, *Num. 32.*

14. Caleb promissam hæreditatem petit, *Num. 13.* & Hebronem possidet.

15. Tribui Judæ inter alias urbes etiam Jerusalem, *Iud. 1.* sorte missâ, datur. Achsa filia Calebi ob expugnatam Debiram Athnieli desponsatur, *Iud. 1.*

16. Sors Ephraim filii Ioseph.

17. Sors dimidiæ tribus Manasses *Num. 26.* Manasses & Ephraim majorem hæreditatem petunt.

18. Tabernaculum in Silo erigitur. Reliqua terra in septem partes dividitur. Benjamin primâ sorte missâ suam accipit possessionem.

19. Cæteris sex tribubus reliqua terra, & Iosua urbs postulata datur.

20. Civitates refugis & homicidis innocentibus *Exod. 21. Num. 35.* segregantur.

21. Levitis ex singulis tribubus quatuor civitates cum earum suburbiis assignantur, *Num. 35.*

22. Ruben, Gad, & dimidia tribus Manasse *Ios. 1.* ad possessiones suas *Num. 32.* remissæ, aram in testimonium ad ripam Jordanis extruunt.

23. Io-

23. Iosua senex congregatos Israelitas hortatur, ut posthabitis Idolis, *Deut. 28.* soli DEO adhæreant.

24. Hortatur ad legis observationem & beneficia DEI commemorat &c. De fœdere populicum DEO. Aharon & Eleazar moriuntur.

LIBER JUDICUM Cap. 21.

CAPUT I.

Sub Duce Iudâ Israëlitæ multas regiones & urbes expugnant.

2. Populus per Judices sæpè liberatus, *Actor. 13.* in Idololatriam relabitur. *Deut. 28. 1. Cor. 10.*

3. Israëlitæ in servitute redacti liberantur per Athniel, & Ehudum, qui Eglonem Regem Moabitaram sic occidit. Samgar sexcentos Philistæos pedo prostrernit.

4. Debora Israelem judicat, & Barucum vocat, Jael uxor Sifferam clavo necat, *Psal. 83.*

5. Canticum Deboræ Prophetissæ, & Baruci post partam victoriam.

6. Midianitæ Israelitas affligunt, Gedeon miraculo confirmatus classicum canit.

7. Gedeon per trecentos viros fictilia frangentes Midianitas, auditis ipsorum somniis, profli-
gat.

8. Captos Reges Sebam & Salmunam, *Psal. 83.* trucidat, seniores Sucoth & Pnuel tribulis

conterit, Præfectus Israëli idolum ex auro conflatur,
& moritur.

9. Abimelech filius Gedeonis occisis septuaginta fratribus suis, Rex Sichemitarum constituitur. Hoc facinus Jothan parabolâ arborum illis exprobrat. Abimelech necatur.

10. Israelitæ traditi Philistinis clamant ad Deum & exaudiuntur.

11. Jephthe Dux factus Ammonitas occidit, *Num.* 27. & filiam suam immolat.

12. Jephthe 42000. Ephratæos apud vada Jordanis obtruncat & moritur.

13. Angelus nativitatem Simsonis annunciat. Manoah pater offert. Simson nascitur.

14. Simson Philistæam ducit, leonem discerpit, ænigma solventes vestit.

15. Simson per vulpes segetem incendit, rupto fune mille Philistinos occidit, potatur aquâ.

16. Portas Gassæ civitatis noctu tollit, per meretricem hostibus traditur, exæcatus coram eis ludit, fortitudinem recipit, & ruente domo simul perit.

17. Mater Michæ idolum fieri curat, cui Levita de Bethlehem præficatur.

18. Tribus Dan sibi possessionem quærit, & Idolum cum Sacerdote aufert.

19. Levita uxorem stupro extinctam, & in duodecim partes divisam Israëli transmittit.

20. Obstupratam uxorem undecim tribus contra Benjamin pugnant *Ose. 10.* & bis cæduntur.

21. Tribus Benjamin ferè deleta raptis uxoribus in Silo restauratur.

LIBER

LIBER RUTH Cap. 4.

CAPUT I.

ELimelech in regionem Moabitarum abit cum duobus filiis & uxore Naëmi, quæ defuncto marito & filiis, cum nuru Ruth in Bethlehemam redit.

2. Ruth spicas in agro Boas colligit, & gratiam apud ipsum invenit.

3. Ruth ad pedes Boas clam dormit, & voti compos facta ad socrum redit.

4. Boas ducit Ruth, *Deut. 25.* quæ parit Obed: *Matth. 1.* Patrem Isai avum Davidis *1. Paral. 2.*

PRIMUS SAMUELIS Cap. 31.

CAPUT I.

HAnna diu sterilis filium Samuelem precibus impetratum, Deo consecrat.

2. Hanna cantat, & denuò parit. Eli impiis filiis connivens objurgatur. Qui me honorat.

3. Deus Samuelem una nocte quater vocat, eiq; interitum domus Eli aperit.

4. Israelitæ à Philistæis bis cæduntur *1. Sam. 7.* arca rapitur. Hophni & Pinehas in acie occumbunt. Eli fractis cervicibus expirat. Icabod nascitur.

5. Dagon propter arcam Dei mutilatur. Philistæi mariscis affliguntur.

6. Philistæi arcam cum muneribus remittunt, Bethsamitæ percutiuntur.

7. Samuel orans pro populo pœnitente exauditur, *Syr. 46.* Philistæi cæduntur.
8. Samuel ob filios avaros reprehenditur, *1. Paral. 7.* populam Regem poscentem jus Regis edocet.
9. Saulem de asinis patris, quas quærebat, inventis, Samuel erudit, eumq; loco & cibo honorat.
10. Saul unctus à Samuele in Regem prophetat, & toti populo præsentatur.
11. Saul percussis & dispersis Ammonitis in regno confirmatur.
12. Samuel vitæ inculpatæ testimonio accepto *Syr. 46. Actor. 20.* populam ingratitude arguit *Jud. 6.* eumq; edito miraculo ad pœnitentiam flecit.
13. Philistini contra Israel armantur. Saul sacrificans rejicitur, *Act. 13.*
14. Jonathas Philistinos fugat, & ob gustatum mel occidendus, à populo servatur.
15. Saul rejicitur. Melior est obœdientia quàm victimæ. Samuel dissecto Agag Saulem luget.
16. David ungitur, Deus videt cor, *Psal. 7.* Saul Spiritu malo agitur.
17. David reversus ad patrem in castra mittitur & Goliadum prosternit, *Syr. 47.*
18. David cum Jonatha fœdus init, & à mulieribus Sauli præfertur, *Syr. 47.* Saul ipsi insidiatur, & Michal filiam suam pro centum præputiis eidem, connubio jungit.
19. Jonathas patrem placat. David occidendus per Michal servatur, Saul prophetat.

20, Jo-

20. Jonathas Davidem excusat, eundemq; ense patris petitem per sagittas præmonet.

21. David fugit ad Abimelech, & cibatur, hinc arrepto gladio Goliad ad Achim.

22. Fugit ad Moab. Doeg proditor 85. Sacerdotes occidit. Abjathar evadit.

23. David Ceilam à Philistinis liberat, & Sauli à Siphæis proditur, *Psal. 54.*

24. David oram chlamydis Saulis præscindit. Saul peccatum suum agnoscit.

25. Samuel moritur. David per Abigail placatur, eamq; defuncto Nabal uxorem ducit.

26. David Sauli dormienti hastam & scyphum aufert, ipsiq; remittit.

27. David cum suis ad Achim fugit, Ziclâg incolit, & Philistinos occidit.

28. Saul à Philistinis coangustatus Pythonissam adit, Samuelem suscitari jubet, & spectro, quod tristia fata ipsi annunciat, terretur, *Syr. 46.*

29. Exercitus Philistinorum prohibet Davidem descendere contra Saul.

30. David abductos à Ziclâg occisis hostibus reducit, & prædam ex æquo dividit.

31. Israelitæ à Philistinis percutiuntur. Saul cum tribus filiis cadit & sepelitur, *2. Sam. 2.*

SECUNDUS SAMUELIS Cap. 24.

CAPUT I.

David Saulern & Jonathan deplorat. Nuncium mortis illorum necat.

2. Da.

2. David Hebronem ascendens in Regem Judæ ungitur. Isboseth Rex Israel creatur. Abner & Ioab invicem pugnant. Fortes cadunt, Afael perfoditur, *2. Sam. 23.*

3. De filiis Davidis *1. Paral. 3.* Abner ab Isbosedo deficit, & reductâ Davidi uxore Michal, à Joabo dolosè interficitur. David Joabum devovet, & Abnerum luget, *1. Reg. 3.*

4. Interfectores Isbosedi jussu Davidis trucidantur.

5. David Rex Israelis creatus arcem Sion expugnat, & hostes bis percutit.

6. Arcam reducit, Ufa perit *1. Paral. 14.* David saltans à Michal uxore despicitur, *1. Paral. 16.*

7. Domum Domini extruere cogitans à proposito revocatur *1. Paral. 23.* Futurus Messias, & stabilitas regni ipsi promittitur, *Hebr. 11.* David promissa Dei expleri petit.

8. David plurimis Regibus devictis, munera Thoi & preciosa vasa Deo consecrat.

9. David misericors omnes agros Saulis Mephibosedo tradit, eumq; cibatur.

10. David injuriam servis suis ab Ammonitis illatam ulciscitur, *1. Paral. 20.*

11. David vitiatam Bathsebam uxorem ducit, quæ occiso Uria, filium parit.

12. Raptorem ovium damnans, seipsum judicat, dolens, *Psalm. 51.* absolvitur, *Syr. 43.* Infans moritur. Revertar ad eum &c. Salomon nascitur. Ammonitæ trucidantur.

13. Am-

13. Ammon sororem Thamarim vi comprimit, Absolon occiso fratre fugit.
14. De Absolonis astu Thecuanae revocati formositate liberis, & incensa segete.
15. Absolon regnum affectat. David fugit, flet, remittit arcam, petitq; reduci, montem olivarum, ascendit, & Deum orat, ut consilium Achitophelis dissipet.
16. Ziba mentitur, Simei Davidi maledicit, Absolon concubinas patris stuprat.
17. Ahitophel consilio suo rejecto, & Chusai recepto, laqueo vitam finit.
18. Absolon perdens de quercu transfoditur, & à patre deploratur.
19. David à Joab culpatus Jerusalem reducitur, Simei & Mephiboseth *2. Sam. 9.* reconciliantur.
20. Seba seditionem movet, Joab Amasa occiso, & Sebæ capite accepto, Jerosolymam redit.
21. Filii Saul Gibeonitis traditi, *Ios. 9.* suspenduntur. David quater vincit hostes.
22. David cantico Deo gratias agit pro liberatione ab omnibus inimicis, *Psal. 18.*
23. Novissima verba Davidis. Catalogus fortium Davidis, *1. Paral. 12.*
24. David numerando populum Deum graviter offendit, peccatum agnoscit, ex tribus malis pestem eligit, septuaginta millia mortuis, sacrificat, plaga cessat, *1. Paral. 22.*

PRIMUS LIBER REGUM Cap. 22.

CAPUT I.

d

1. Da.

DAvidem senem puella Abisag calefacit. Adonias regnum affectat. Salomon jussu Davidis intercedente matre Bathseba, ungitur. Adonias ad aram fugit.

2. David moritur, Adoniam, Joabum, 2. *Sam.* 30. & Simei Salomon jussu patris occidit.

3. Salomon filiam Pharaonis ducit, sapientiam impetrat 2. *Paral.* 1. & litem dirimit duarum meretricum.

4. De Principibus & Præfectis Salomonis, ejusq; magnificentia & sapientia.

5. Hiramus Salomoni ligna ad ædificationem templi mittit, 2. *Paral.* 2. De numero artificum.

6. De quantitate & formâ templi, 2. *Par.* 3. intra septennium elaborati (Templum fundatur Anno Mundi 2933.)

7. Domus Salomonis ædificatur, & utensilia templi parantur, 2. *Paral.* 4.

8. Arca in locum suum *Hebr.* 9. collocatur. Nubes templum implet, 2. *Paral.* 5. Salomon gratias Deo actis, orat, 2. *Paral.* 6. & mactatis victimis templum dedicat, 2. *Paral.* 7.

9. Deus Salomoni secundò apparet. Salomon viginti oppida Hiramus donat, 2. *Paral.* 8.

10. Regina Arabiæ sapientiam & regium splendorem Salomonis miratur, *Matth.* 12.

11. Salomon blanditiis tot mulierum occæcato, & Deos gentiles adoranti, divisio regni prædicitur, adversarii in ipsum suscitantur. Salomon moritur.

12. Rehabeam junioribus obediens super duas, Je-robeam super decem tribus regnat,

13. Pro.

13. Propheta inobediens Deo à Leone discerpitur, Ierobeam sanatâ manu fit deterior.

14. Ahias uxori Jerobeam filii mortem & domus deletionem prædicit: Templum spoliatur.

15. De Ahia, Affa, 2. Paral. 13. 14. 16. Iosaphat regibus Judæ, Nadab & Baesa, 2. Paral. 16.

16. De regibus Israel Ella, Simri, qui se combussit, Amri & Ahab omnium nequissimis.

17. Elias cœlum claudit *Syr. 48. Jac. 5.* à corvis pascitur, farinam auget, suscitatur mortuum.

18. Elias Ahabum arguit, quadringentos & quinquaginta Sacerdotes trucidat, & pluviam impetrat, *Jac. 5.*

19. Isabelem fugit, ab Angelo pascitur, Deum videt, Hazaëlem ungit, & Elisam vocat.

20. Ahab Syrios bis vincit, & Benhadadæ regi Syriæ parit.

21. Naboth denegans vineam suam Regi occiditur, Elias mortem Jesabelis prædicit, 2. Reg. 9.

22. Ahab seducitur, Micha verax percutitur, Ahab cadit, Josaphat moritur.

LIBER SECUNDUS REGUM Cap. 25.

CAPUT I.

A Hasiæ regi Israel Baalzebub consulenti, Elias mortem denunciatur. Duos quinquagenarios ignis devorat. Ahasiæ mortuo Joram succedit.

2. Elias pallio suo Jordanem dividit, & quadrigis igneis in cœlum evolat, *Syr. 48.* Elisa pallio Eliæ aquas dividit, Pueri quadraginta duo ipsum deridentes ab urfis duobus dilaniantur.

d 2

3. Eli.

3. Elisa aquam impetrat tribus regibus, qui Moabititas percutiunt. Hostia humana mactatur.

4. Elisa viduam oleo ditat, hospitiæ diviti filium impetrat, eum mortuum suscitatur, pulmentum dulce reddit, & panibus paucis multos nutrit *Iob. 6.*

5. Lepra, à quâ Elisa Naëmonem purgârat, *Luc. 4.* Gehazi servo avaro adhæret.

6. Ferrum natat, Rex Sirix Israelitas invadit & Elisæ insidiatur, oculos pueri Deus aperit, *Psal. 34.* Syri excoecantur, Mulier filium suum urgente fame coquit.

7. Annonæ vilitas prædicatur, quatuor leprosi Syros fugisse annunciant. Dux incredulus perit.

8. Elisa famem septem annorum prædicat, Regi Sirix mortem nunciat, cui Hasael succedit.

9. Jehu Rex Israel declaratus, Joramum Regem Israel, & Ahaziam Regem Judæ occidit, *1. Paral. 22.* Isabel de fenestrâ præcipitata à canibus devoratur, *1. Reg. 21.*

10. Jehu deletâ domo Ahab, & occisis sacerdotibus Baal, moritur, *1. Reg. 21.*

11. Joas absconditus super Iudam regnat. Athalia occiditur, Baal destruitur *2. Paral. 23.*

12. Collectâ pecuniâ templum instauratur. Joæ occiso Amazia succedit, *1. Paral. 24.*

13. De gestis Regum Israel Joahæ, & Joæ, qui ab Elisa, jactis sagittis, de victoria contra Hasaelem confirmatur, Elisa mortuus aliud cadaver suscitatur *Syr. 48.*

14. Ioas superato Amazia & direpto templo moritur, cui Ierobeam succedit.

15. Res

15. Res gestæ quatuor Regum Israel, & duorum Regum Iudæ enarrantur, *2. Paral. 27.*
16. Ahas Res Iudæ, *2. Paral. 28.* petit auxilium à Rege Assyriorum, sacrificat Idolis &c.
17. Sub Hosea Israel in Assyriam abducitur. Leones gentes occidunt.
18. Ezechias pius Idola abolet *2. Paral. 9.* Oppugnatus à Sanherib Rege Assyriorum dat ipsi thesauros templi, Rabfazes Deum blasphemat, *2. Paral. 32. Esa. 36.*
19. Orantem Ezechiam Esaïas consolatur. Angelus centum octoginta quinque millia Assyriorum percutit, *Esa. 37. Syr. 48.*
20. Ægrotanti Ezechiaë quindecim anni adduntur, umbra horologii retrocedit, *2. Paral. 32. Esa. 38. Syr. 48.* Legatis thesauros ostendit. Ipsi mortuo Manasses succedit.
21. Manasses Idola instaurat *2. Paral. 33.* ei mortuo Ammon, huic Iosias succedit.
22. Iosias pius templum instaurat, & reperto libro legis Deum per Huldam consulit.
23. Iosias librum legit, Idola demolitur *Syr. 40.* & renovato cultu Dei moritur, cui Ioahas succedit, qui à Pharaone capitur, *2. Paral. 36.* Ioacim substituitur.
24. Ioacimo mortuo Ioachin succedit, qui transfertur in Babylonem *2. Paral. 36.*
25. Zedecias rebellis capitur, & occisis filiis exoculatur, urbs & templum succenduntur. (Templum destruitur Anno Mundi 3364.) Gedalia Præfectus occiditur. Ioachin exaltatur? *Ierem. 39, 52.*

PRIMUS PARALIPOM, Cap. 30.

CAPUT I.

Repetitiō Genealogiæ Adami usq; ad filios Esau & Jacob, *Genes. 25. 26.*

2. Genealogia à filiis Jacob *Genes. 46.* usq; ad Isai patrem Davidis, *2. Sam. 3.*

3. Catalogus Regum Iudæ à Davide usq; ad Zedeciam captum, *2. Reg. 25.*

4. Genealogia Iudæ *Genes. 38. 46.* Assur, Jabes, Calebi, Sebæ &c.

5. Posterī Simeonis recensentur, *Genes. 46.* qui stirpem Ham, & Amalecitas deleverunt.

6. De Ruben, Gad, *Genes. 46.* & dimidiâ tribu Manasse in Afsyriam abductis, *2. Reg. 15.*

7. Filii Levi, *Genes. 46.* & Aharonis cum suis habitaculis & urbibus numerantur.

8. De filiis Isascharis, Benjamin, *Gen. 46.* Ephraim ab incolis terræ occisis &c.

9. Genealogiæ filiorum Benjamin, *Genes. 46.* & familiæ Saulis, *1. Sam. 9. 14.*

10. De Levitis & Sacerdotibus, eorum officiis, & familia Saulis filii Cissi.

11. Saul cum tribus filiis à Palæstinis occiditur, & à Gileaditis sepelitur, *1. Sam. 31.*

12. David in Regem unctus arcem Sion expugnat, *2. Sam. 5.* Catalogus fortium, *2. Sam. 23.*

13. Numerantur fortes, qui Davidi Saulem fugienti adhæserunt, *1. Sam. 30.*

14. David arcam de Ciriathjearim reducit. Ula tangens eam perit, *2. Sam. 6.*

15. Hi.

15. Hiram ligna & artifices Davidi mittit. David Philistinos præliis delet.

16. Arca cum canticis Hierosolymam ducitur. David saltans irridetur, *2. Sam. 6.*

17. David allatæ arcæ ministros constituit, & gratias Deo agit, *Psal. 96.*

18. David proposito revocatus, gratias Deo pro nascituro Messiâ agit, *Psal. 132.*

19. David multis Regibus percussis, *2. Sam. 8.* officarios constituit.

20. David servos suos ignominia ab Ammonitis affectos, *2. Sam. 10.* ulciscitur.

21. Rabba destruitur, *2. Sam. 11.* Philistini ter vincuntur. Habens sex digitos occiditur.

22. David numerat populum. Peste septuaginta millia intereunt. Deus placatur, *1. Sam. 24.*

23. David præparatis necessariis jubet Salomonem extruere domum Domini, *2. Sam. 7.*

24. David Sacerdotibus & Levitis officia in domo domini distribuit, *Num. 4.*

25. Ordinantur viginti quatuor Principes sanctuarii ex familiis Eleazar & Ithamar.

26. Ordinantur viginti quatuor Cantores, eorumq; vices & sortes.

27. Ordinantur lanitores templi, & Præfecti thesaurorum.

28. Turmarum Principes duodecim juxta duodecim menses anni constituuntur.

29. David ad ædificationem templi hortatur, datq; Salomoni exemplar.

30. De

90. De donariis Davidis, ejusq; Principum. Davidi mortuo Salomon succedit.

SECUNDUS PARALIP. Cap. 36.

CAPIT I.

Salomon offert, & petitam sapientiam impetrat
1. Reg. 3. De numero curruum ejus.

2. De literis Salomonis & Hiram, misso artifice, & numero operariorum *1. Reg. 5.*

3. De tempore inchoati templi, & de ejus quantitate, ac formâ *1. Reg. 6.*

4. Altare æneum, mare, & omnia utensilia templi fabriunt, *1. Reg. 7.*

5. Salomon dicata à patre in templum infert. Nubes domum operit, *1. Reg. 8.*

6. Salomon gratias Deo agit, & pro exauditione precum ipsi supplicat, *1. Reg. 8.*

7. Ignis sacrificia devorat, Majestas Domini ædem implet. Templum mactatis victimis dedicatur. *1. Reg. 8. Esd. 6. Deus exauditionem promittit 1. Reg. 9.*

8. Salomon urbes aliquot desertas ab Hiram acceptas instaurat, & holocausta offert.

9. Reginae Arabiæ, ut sapientiam Salomonis audiret, *1. Reg. 10. Matth. 12. Luc. 11.* cum muneribus preciosis Ierusalem venit, ipsi mortuo Rehabeam succedit *1. Reg. 11. Syr. 47.*

10. Rehabeam consilio juniorum obedit. Decem tribus ab eo deficiunt. Hadoram lapidatur.

11. Rehabeam præmonitus, ne pugnet contra Israelem, Ierosolymis manet. *1. Reg. 12.*

12. Sifac

12. Sifac templum spoliat, *1. Reg. 14.* Deus humiliati Rehabeami miseretur.

13. Abia Rex Judæ confisus Deo Jerobeamum percutit. Abiæ Assa succedit, *1. Reg. 15.*

14. Assa Idola confringit, *1. Reg. 15.* & orans in fide Æthiopes 1000000. prosternit.

15. Afaria prophetat, Assæ Regis & populi pietas commendatur.

16. Assa cum Rege Syriæ foedus contra Baesam init, *1. Reg. 15.* & in medicis fidens moritur.

17. Josaphat Rex Judæ pius visitatores Ecclesiarum emittit. Ipse divitiis affluit.

18. Josaphat cum impio Ahab contra Ramoth ascendit. Omnes Prophetæ mentiuntur. Micha verax carceri includitur. Ahab perit, *1. Reg. 22.*

19. Josaphat Iudices & Levitas constituit, eosq; piis præceptis, *Deut. 10.* informat.

20. Deus ad preces Josaphat magnas hostium copias miro modo prosternit.

21. Impietas fratricidium & misera mors Ioram Regis Judæ describitur, *2. Reg. 8.*

22. Ioramo succedit Athalia, qui visitans Ioram Regem Israël, cum eo perit, *2. Reg. 8.* Athalia omnem stirpem regiam interficit. Ioas absconditur.

23. Ioas in Regem ungitur. Athalia occiditur. Baal destruitur, *2. Reg. 11.*

24. Ioas vivente Iojada pius, hoc defuncto impius à servis occiditur, *2. Reg. 12.*

25. Amazia post felicem pugnam idola colit, & superatus à Rege Israel necatur.

e

26. Ufia

26. Ufia vel Afaria pius & potens insolescit, fit leprofus & moritur, *2. Reg. 15.*
27. Jotham Rex Judæ pius Ammonitas vincit, huic Ahas succedit, *2. Reg. 25.*
28. Tribus Juda propter impium Ahas, *Esa. 7.* humiliatur, huic Ezechias succedit.
29. Ezechias templum recludit & purgat, cultumq; Dei ferè extinctum restaurat.
30. Israelem & Judam convocat, & Pascha quatuordecim dies cum magnâ lætitiâ celebrat.
31. Populus idola & lucos demolitur, *2. Paral. 14.*
17. Sacerdotum stipendia augentur.
32. Ezechias ab exercitu Assyriorum liberatur *2. Reg. 19.* sanatur & moritur.
33. Manasses impius per flagella ad pietatem reducitur, & moritur, *2. Reg. 21.*
34. Josias templum violatum purgat, laceratum redintegrat *2. Reg. 22. 23.*
35. Pascha celebrat, vulneratus obit, & à populo lugetur *2. Reg. 23.*
36. Joahas in Ægyptum abducitur, *2. Reg. 23.* Joachim & Zedecias in Babylonem, *2. Reg. 25.*

LIBER ESDRÆ Cap. 10.

CAPUT I.

CYrus Israëlitas ad reædificandum templum remittit, & vasa ablata reddit, *Jerem. 25.*

2. Reversi è Babylone, Anno Mundi 3434. numerantur, & donaria Principum supputantur.

3. Al-

3. Altare extruitur, festum tabernaculorum celebratur, *Levit. 23.* Templum fundatur.
4. Malevolorum invidiâ, & crebrâ missione literarum ædificatio templi impeditur.
5. Hortatur *Haggai 1. Cap. Zach. 4. Cap.* strenuè pergunt, Tathnai defert eos Dario.
6. Concessione Darii pergunt, templum dedicatur *1. Reg. 8.* Pascha celebratur.
7. Esdras accepto diplomate, & assumtis comitibus Jerusalem ascendit.
8. De comitibus Esdræ, & appenso auro ac argento quod secum attulerunt.
9. Esdras populum cum gentibus commistum, dolet, & culpam deprecatur.
10. Populum peccati pœnitet, & uxores alienigenas repudiat.

LIBER NEHEMIÆ Cap. 13.

CAPUT I.

Nehemias pro afflictio populo Judaico ad Deum orat, *Dan. 9.*

2. Nehemias pro impetratis literis Jerusalem venit, rudera purgat, & muros instaurat.
3. Catalogus eorum, qui muros ordine reædificârunt.
4. Saneballat & Tobia ædificantes opprimere conantur: Ipsi armati pergunt.
5. Populo fame periclitanti Nehemias usuras *Deut. 23.* interdicit, & oppignoratos agros antiquis colonis assignat. Ipse ducatus sui annonas populo remittit,

6. Nehemias nec literis nec verbis deterretur, & murus completur.

7. Extructo muro custodes applicantur, & populus reversus numeratur.

8. Esdras libros Mosaicos divulgat. Sacra & dies festos restituit, *Levit. 23. Esd. 3.*

9. Populus peccata sua confessus, *Esd. 9.* & ad laudandum Deum pro beneficiis exhibitis *Exod. 12. &c.* invitatus, foedus cum Deo initum obfignat.

10. Israëlitæ ad observationem legis Dei juramento se obligant, *Ios. 24.*

11. Qui Ierusalem & qui vicina loca inhabitârint, nominantur.

12. De Sacerdotibus & Levitis è Babylone reversis *Esd. 1.* Et dedicato muro.

13. Alienigenæ separantur, *Esd. 10.* Violatores Sabbathi arcentur.

LIBER ESTHER Cap. 10.

CAPUT I.

A Hasverus celebrato convivio, gloriam suam ostentat, Vasthi regina venire negans repudiatur, & ut viri uxoribus dominantur, mandatur.

2. Esther in Reginam eligitur. Duo Eunuchi Regem occisuri suspenduntur.

3. Haman ad honores evectus, à solo Mardachai Iudæo non adoratur. Ille efflagitatis à Rege literis sanguinariis, omnibus Iudæis internecionem molitur.

4. Mar-

4. Mardachai luget, & hortatur Estherem, ut Iudæorum necem præveniat.

5. Esther Regem & Hamanem ad convivium invitavit. Hamon divitias, honores, & gloriam suam jactat, & patibulum erigit.

6. Hamon ex mandato Regis Mardocheum regio honore invitatus afficit.

7. Hamon ab Esther accusatus, Regis irati jussu suspenditur.

8. Esther donata bonis Hamanis à Rege impetrat, ut literæ in necem Iudæorum scriptæ revocentur. Iudæi exultant.

9. Iudæi hostibus cæsis, & decem filiis Hamonis jussu Regis suspensis, diem celebrem in memoriam instituunt.

10. De dignitate Mardachai.

Colliguntur Capita 250.

3. LIBRI DOCTRINALES, QUI DOCTRINAS SINGULARES AD ÆDIFICATIONEM AUDIENTIUM MAXIMÈ NECESSARIAS & UTILES CONTINENT.

Job habet Capita 42.

CAPUT I.

Job filiis, pecoribus, servis & ovibus uno die privatus, nomini Domini benedicit.

e 3

2. Satha.

2. Sathanas cum Deo colloquitur *1. Pet. 5.* & impetratâ ab eo facultate, tetrâ ulceribus Jobum percutit. Uxor maritum subsannat, Si bona &c. Tres amici veniunt.

3. Job horam natalis sui detestatur *Jerem. 20.* & ad tempus graviter tentatur.

4. Eliphaz Jobum impatientiâ accusat, eumque meritò affligi asserit.

5. Deus impios affligit. Superbos humiliat, *1. Sam. 2. Psal. 113. Luc. 1. 1. Pet. 5. 1. Cor. 3.* Deus vulnerat & sanat, *Hos. 6.* Beatus qui corripitur, *Iac. 1.*

6. Iob suam miseriam exaggerat, seq; præter meritum affligi ait.

7. Vitam nil nisi perpetuum laborem esse, *Psal. 39. 90. Eccles. 4. Syr. 18.* Iob ostendit.

8. Bildad solum peccatores puniri, justos verò flagella evadere autumat.

9. Quod coram Deo nemo sit innocens, *Psal. 143. Proverb. 20.* & justus quoq; affligatur, Iob annuit.

10. Iobum vitæ suæ tædet, & fragilitatem vitæ humanæ, *Psal. 109.* Deo obvertit.

11. Iobum propter peccata sua ita à Deo percussu Zophar astruit.

12. Simplicitas justî deridetur, *Proverb. 14. Sap. 5.* Creatoris potentia ex creaturis conspicitur.

13. Iob amicos suos redarguit, & suam innocentiam prædicat, *Psal. 7.*

14. Iob brevitatem & miseriam vitæ humanæ describit *Esa. 40. Psal. 39. 90. 1. Pet. 1.*

15. Eliphaz omnes homines peccatores esse, *Psal. 14.*

Psal. 14. Rom. 3. ait, & impiorum poenas enarrat.

16. Iob calamitatem suam exponit, & se citra iniquitatem pati ostendit, *Iob. 6.*

17. Iob suam innocentiam & gravem afflictionem enarrare pergit.

18. Bildad Iobum impietatis arguit, & poenas impiorum enarrat.

19. Iob derelictus ab omnibus, futuram carnis resurrectione se consolatur. Scio quod Redemptor &c.

20. Zophar impiorum iniquitates brevi finendas esse affirmat, *Psal. 37.*

21. Iob impiorum prosperitatem, & repentinum interitum describit *Psal. 6. 37. Ierem. 12. Habac. 3.*

22. Iob ut oppressor pauperum accusatur, & ut resipiscat, monetur. Humilis extolletur.

23. Iob se innocentem quidem esse, sed potentiam iudicis vereri ait.

24. Iob impiorum iniquitates, & eorum maledictiones *Psal. 1.* enumerat.

25. Bildad neminem coram Deo mundum esse probat *Psal. 14. 53. Rom. 3. Proverb. 20. Psal. 145.*

26. Iob potentiam & magnificentiam Dei prædicat. Spiritus Dei ornavit cælos.

27. Iob amicos suos refutat, constantem probitatem ac puram suam conscientiam exponit, & maledictiones impiorum, *Psal. 49.* enarrat.

28. Præter sapientiam omnia in rerum naturam homo indagat *Sap. 7.* Quid sit sapientia.

29. Iob pristinam suam felicitatem, Eram oculi cæci &c. & pia facta recenset.

30. Iob

30. Iob quæritur, quod à vilissimis contemnatur, & malè à Deo tractetur.

31. Iob vitæ suæ innocentiam, & erga pauperes clementiam ostendit.

32. Elihu cæteros tacentes insipientiæ arguit, & suam scientiam ostentat.

33. Iobum redarguit, quod innocentiam suam prædicârit, Spiritus Dei fecit me.

34. Deum non esse iniquum judicem, 2. *Par. 19.* Iobum quoq; meritò affligi ait.

35. Quod non Deo, sed homini vel noceat impietas, vel prosit pietas, ostenditur.

36. Deum esse justum, ideoq; impios affligere, ut revertantur, asseritur.

37. Ex aliis operibus potentia & sapientia Dei investigabilis probatur.

38. Deus Iobum alloquitur, eiq; suam omnipotentiam declarat, *Syr. 1. Jer. 5.*

39. Ex quadrupedibus & avibus *Psal. 147. Rom. 1. Esa. 1.* sapientia Dei conspicitur. Iob erratum suum agnoscit.

40. Deus potens dispergit superbos, *Luc. 1.* & dominatur Behemoth.

41. Deus dominatur Leviathan, sub cuius fortitudine vis Diaboli depingitur.

42. Iob agnitis peccatis pœnitentiam agit, pro amicis errantibus orat, & bonis, quæ amiserat, dupliciter recuperatis, post annos 140, moritur.

PSAL.

PSALTERIUM continet Psalmos 150.

Quorum alii sunt

I.

Prophetiæ seu Prophetici de Persona Christi, re-
gno ejus æterno, Ecclesiâ & Evangelio, ut: 1. 8.
14. 19. 24. 29. 45. 50. 53. 72. 87. 89. 93. 95. 96. 97.
98. 100. 117. De Passione, Resurrectione & Ascensio-
ne CHRISTI, ut: 3. 16. 21. 22. 40. 47. 68. 69. 109.

II.

Doctrinæ seu doctrinales & didascalici, qui vi-
tam nostram legi Dei conformem reddunt, dogma-
ta vera à falsis discernunt, & verum cultum Dei do-
cent, ut: 15. 32. 36. 37. 49. 50. 53. 62. 73. 77. 78.
81. 90. 99. 101. 112. 115. 119. 127. 131. 133. 134. 135. 146.

III.

Consolationes seu consolatorii, quibus nos in-
vicem consolamur: vel qui sanctos cruce oppressos
ad patientiam exuscitant & consolantur, Tyrannos
verò detestantur, ut: 1. 4. 11. 23. 27. 37. 39. 42. 52.
58. 75. 82. 84. 91. 92. 112. 119. 121. 125. 126. 128.

IV.

Orationes seu petitorii, quibus à Deo petimus,
ut liberet Ecclesiam suam ab hostibus: 3. 7. 13. 27.
28. 35. 42. 43. 44. 54. 55. 56. 57. 59. 63. 64. 70. 71. 74.
79. 80. 83. 85. 86. 94. 119. 123. 132. 137. 140. A Pseudo-
prophetis: 5. 10. 12. 17. 26. 120. 141. 142. A peccatis:
6. 25. 31. 38. 39. 51. 88. 90. 130. 143.

f

Vulgò

Vulgò pœnitentiales dicti, ut 6. 32. 38. 51. 102. 130.
143.

Orationes pro Magistratu sunt, 20. 61.

V.

Gratiarum actiones seu Eucharistici, Quibus Deo gratias agimus pro omnibus beneficiis acceptis: Pro liberatione Ecclesiæ ab hostibus, & ærumnis corporis & animæ, 9. 18. 30. 31. 33. 34. 46. 48. 60. 65. 66. 67. 76. 100. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 111. 113. 114. 116. 118. 122. 124. 129. 136. 138. 139. 144. 145. 147. 148. 149. 150. Psalmi propter materiarum diversitatem bis positi, ut: 3. 6. 27. 31. 32. 37. 38. 39. 42. 50. 51. 53. 90. 100. 112. 119. 130. 143.

PROVERBIA SALOMONIS

habent Cap. 31.

CAPUT I.

- A** Pravo consortio dehortatur: Timor Domini initium sapientiæ, *Prov. 1. 9. Psal. 111. Syr. 1.*
2. Adhortatur ad amplectendam sapientiam, & quid conferat homini, exponit,
3. Adhortatur ad timorem Dei, patientiam, Quem diligit Dominus corripit, *Hebr. 12.* & beneficentiam.
4. Sapientiæ viam inquirere, & à malorum viâ declinare nos jubet.
5. A meretrice cavendum, aliis dandum, Fontes tui deriventur foràs &c. & suæ uxori adhærendum.
6. Sponsio *Prov. 11.* pigritia *Prov. 24.* fugienda. Septem quæ odit Dominus. Adulter fure peior.

Lex

7. Lex Dei observanda, & meretricum illectamenta fugienda.

8. Sapiencia à necessario, utilitate & antiquitate seipsam commendat, *Sap. 6. 15. Syr. 24.*

9. Sapiencia ad instructam mensam omnes invitatur, & quis sit arguendus, docet.

10. Anima justici nunquam egebit. Os, labia & lingua justici res preciosa. Charitas delicta operit, *1. Cor. 13. 1. Pet. 4.* Benedictio Domini ditat, Spes impiorum vana.

11. Actiones piorum secundi, impiorum adversi exitus sequuntur. Fructus justici arbor vitæ.

12. Qui odit disciplinam insipiens est. Diligentia & veritas laudantur.

13. Filius sapiens amat doctrinam patris. Justus cum paupertate est dives. Egestas & ignominia ei qui deserit disciplinam, qui autem acquiescit arguenti glorificabitur. Justo custoditur substantia peccatoris, Qui parcit virgæ, odit filium. Venter impiorum insaturabilis.

14. Sapientes & stulti contraria agunt. Post risum fletus, post gaudium luctus. Pauper ubiq; jacet. Putredo ossium invidia. Qui miseretur pauperis, honorat Deum.

15. Responsio mollis iram avertit. Deus omnia cernit, stultus disciplinam patris irridet. Cor gaudens faciem exhilarat. Bona fama saginat ossa. Gloriam præcedit humilitas, *1. Pet. 1. Psal. 110. & 113. Proverb. 18.*

16. Dominus gubernat linguam. Melius est parum cum justitia, quàm multi fructus cum iniquitate. Homo disponit, Deus dirigit. Ruinam præcedit superbia. *Prov.* 18. Patiens præstat forti. Sortes in sinum mittuntur.

17. χαίρειν ἀκοίς, stultis, ingratis à domo ingrati, rixosis & judici iniquo minatur.

18. Stultus odit verba prudentiæ. Os stulti movet rixas. Turris fortissima Nomen Domini. Sors litem dirimit *Act.* 1. Mors & vita in manu linguæ. *Iac.* 5. Mulier bona res bona.

19. Divitiæ addunt amicos, testis mendax peribit. *Deut.* 19. Filius stultus dolor patris. Uxor prudens à Domino datur. Domino fœnerat, qui pauperis miseretur. Pauper præstat mendaci.

20. Ebrietas, contentio, statera dolosa, secretorum revelatio &c. vitanda. Aures audientem, & oculum videntem fecit Dominus. Fides servat Regem. Canities senum dignitas.

21. Cor Regis in manu Domini. Indulgens vino nunquam ditescet. Piger semper desiderat. Non est consilium contra Dominum *Esa.* 8. Equus paratur, Victoria à Domino.

22. Honestà fama divitiis præstat. Divitem & pauperem fecit Dominus. Stultitiam pueri virga fugat. Pauperem & egenum ne opprimas. Sponsio fugienda, *Prov.* 27.

23. Cibos Principum fuge, pupillos ne læde, puerum castiga, ebrietatem vita.

24. Justus septies in die cadit, & resurgit. Seditio,

tio,

tio, ἐπιχαιρεκακία, προσωποληψία, *Deut. 1. 2. Paral. 19.*
 Adulatio, mendacium, *Prov. 12.* & pigritia *Prov. 6.*
 fugienda.

25. Superbia, jurgia, & revelatio secretorum,
Prov. 20. vitanda, promissa opere complenda. Ini-
 micis benefaciendum *Rom. 12.* Scrutator Majestatis
 à gloriâ opprimetur.

26. Quomodo cum stulto agendum: Canis re-
 dit ad vomitum *2. Pet. 2.* Fodens foveam cadet: *Ec-
 clesiast. 10. Syr. 27. Psal. 7.*

27. Ira frenenda *Psal. 3. Matth. 5.* & rei domesticæ
 cura habenda, Mulier litigiosa & tecta perstillantia.

28. Pauper simplex melior est divite pravo. Usu-
 ras fuge, *Deut. 23. Luc. 5.* Delicta fatere, da pauperi,
2. Cor. 9. Jac. 5.

29. Sub Rege justo Respublica floret. Pueros
Prov. 22. 23. & servos castiga.

30. Duo à Deo petenda. Quatuor insatiabilia,
 totidem scitu difficilia: per tria movetur terra:
 Quatuor terræ minima & sapientissima: Tria benè
 incedunt.

31. Vinum non judici, sed mœrentibus dandum.
 Proba mulier describitur.

ECCLESIASTES Cap. 12.

CAPUT I.

VAnitas vanitatum, & omnia vanitas. In appe-
 titu sapientiæ & scientiæ vanitas.

2. In affluentia deliciarum vanitas. Sapientis &
 & stulti idem eventus.

f 3

3. Suo

3. Suo quæq; tempore proveniunt & transeunt.
Ergo præsentibus utendum.

4. Oppressiones & afflictiones in mundo plurimæ. Potior est pugillus cum quiete quàm &c. *Prov. 15. 16.* Væ soli &c. Puer pauper & sapiens, præstat regi seni & stulto.

5. Vota reddenda, *Levit. 25. Num. 30. Deut. 23.* Avaritia vitanda, & donis Dei fruendum.

6. Habere divitias iisq; non frui, est res calamitosa.

7. Nomen bonum melius est precioso unguento. Tristitia præfertur risui. Ira in sinu stulti tequiescit. Sapientia cum divitiis plus commodat. Non est justus qui non peccet, *2. Reg. 8. 2. Psal. 6. Prov. 24.*

8. Deo & Magistratui obediendum. Homo homini in suam interdum dominatur perniciem.

9. Nescit homo, an amore vel odio dignus sit, quia omnibus eadem eveniunt. Ergo præsentibus fruendum. Canis vivus melior est Leone mortuo, ut pisces & aves, sic homines capiuntur.

10. Rex puer nocet subditis. Industriam sapientia sequitur. Regi & diviti ne maledicas.

11. Omnibus & quocunq; tempore largè distribuendum. Opera Dei investigabilia.

12. Deus à teneris annis cogitandus. Senectus describitur. Spiritus redit ad Deum. Deum time.

CANTICUM CANTICORUM Cap. 8.

CAPUT I.

Colloquium Christi Sponsi & Ecclesiæ Sponsæ.
De

De mystico amore inter Christum & Ecclesiam;
Ephes. 5. Trahe me post te, curremus.

2. Christus flori campi & hinnulo confertur, Ecclesia columbæ & speciosæ.

3. Sponsa sponsum quærit, & inventum in domum matris introducit.

4. Ecclesia ab insigni puritate & odore suavissimo commendatur.

5. Sponsa quærens sponsum vulneratur, & spon- sus suis coloribus depingitur.

6. Ex omnibus sponsis una tantum placet spon- so, quæ est electa, ut Sol.

7. Sponsa membratim laudatur, Nova & vetera poma sponsa servavit sponso.

8. Sponsus sponsam ad amoris perpetuitatem in- vitat. Dilectio ut mors fortis est,

Colliguntur Capita 93.

4. LIBRI PROPHE-
TICI, QUI à PROPHE-
TIS PRÆ-
DICATI ET SCRIPTI SUNT: EX HIS PRIO-
res quatuor dicuntur Majores, quia Majo-
res & longiores libros scri-
pserunt.

*ESAIAS (Vaticinari cœpit Anno 3168.)
habet Capita 66.*

CA-

CAPUT I.

DEus ingratitude Judæ execratur, A sinus novit præsepe &c. Sacrificia eorum rejicit *Esa. 66. Jerem. 7. Amos 5.* ad justitiam hortatur, & pœnitentibus veniam annunciat.

2. De vocatione gentium *Mich. 4. Psal. 72.* Doctore Christo, rejectione Judæorum, & judicio generali.

3. Desolatio Jerusalem ob varia Judæorum scelera & mulierem superbiam, prædicitur.

4. Christus germen Domini, pax & securitas erit Ecclesiæ suæ mundatæ.

5. Per vineam *Psal. 80. Jerem. 2. Matth. 21.* Jerusalem Judæos taxat, & avaris, ebriis &c. minatur.

6. Esaias viso Domino, ad indurandos Judæos mittitur, quorum desolatio ipsi aperitur *Act. 27.*

7. Ahas *2. Reg. 16.* confortatus & jussus, à Deo signum petere renuit, partus virginis in signum datur. Devastatio Israël, & Judæ prædicitur.

8. Propheta Assyriorum conatus irridet. Christus lapis offensionis *Luc. 2. 1. Cor. 1.* Ecce ego & pueri. Non mortui, sed Deus quærendus.

9. De nativitate, Nominibus & regno Christi. (Promissio edita Anno Mundi 3212.) De dispersione capitis & caudæ ab Israël.

10. Iniquis Legumlatoribus superboq; Regi Assyriorum minatur, & reliquias consolatur.

11. De Christo ex radice Isai oriundo, regno ejus miti, & vocatione gentium.

12. Can.

12. Canticum Eucharisticum pro misericordiâ Dei *Psal. 118.*

13. Babylonis destructio, *Ierem. 50. 51.* & Judæorum ex captivitate reversio prædicatur.

14. Exultatio omnium terræ, mors Regis Babylonis, & interitus Assyriorum *Esa. 34.* denunciatur.

15. Excidium Palæstinorum *Ierem. 43. Ezech. 25. Sophon. 2.*

16. Ruina Moabitarum *Ierem. 48. Ezech. 25. Sophon. 2.* ob perfidiam & arrogantiam.

17. Damascus destruitur, *Ierem. 49. Amos 1.* Gloria Jacob attenuabitur, Assyrii ruent, *Esa. 39.*

18. Prophetia cōtra Æthiopes populos meridianos.

19. Ægyptiorum devastatio *Ierem. 46. Ezech. 29.*

30. Horū ac illorū ad Christum conversio prædicatur.

20. Ægyptiorum & Æthiopum captivitas per Esaiam nudum præfiguratur.

21. Babylonis destructio, *Hab. 3.* Dumæ & Arabiæ afflictio prædicatur.

22. Obsidio Jerosolymæ, Exilium Sehnæ Præfecti, & vocatio Eliazimi prædicatur.

23. Excidium Tyri, *Ierem. 47. Ezech. 27.* ejusdemque post septuaginta annos reparatio prædicatur.

24. De solationem totius orbis *Ose. 4. 9.* Judæorumque describit.

25. Gratiis actis, vocationem gentium, & mortuorum resurrectionem prædicat *1. Cor. 15.*

26. In Deo forti spes nostra. In angustiis Deus quæritur. Mortui ex cubiculis resurgent &c.

27. De fine calamitatum Ecclesiæ, ejusque per Evangelium collectione.

28. Ephraim Sacerdotibus ebriis, & illusoribus
verbi divini pœnam minatur, Christus lapis angula-
ris, *Psal. 118. Matth. 21. Act. 4.* Vexatio dat intelle-
ctum. Deus alienum opus facit &c.

29. destructio Ierusalem, Excœcatio Iudæorum
labiis glorificat me, Et conversio gentium.

30. Non creaturis, sed soli Deo fidendum. In si-
lento & spe fortitudo vestra. Infernus describitur.

31. Petentes auxilium ab Ægyptiis peribunt. Non
Homo, sed Deus prosternit hostes.

32. De regno Christi pacifico, *Joel. 2.* & Iudæo-
rum desolatione.

33. Væ qui spolias, nam spoliaberis. Propheta
implorat auxilium Dei, citatur *Psal. 15.*

34. De postremâ Synagogæ destructione, & irâ
Dei intolerabili.

35. De signis adventus Christi. Cœci videbunt,
Matth. 11. De regno ejus sancto & lætitiâ Ecclesiæ.

36. Sennacherib minatur Ezechia, & blasphemat
Deum viventem *2. Reg. 18. 2. Par. 32.*

37. Ezechias consulit Esaiam *2. Reg. 19.* & implo-
rat Deum. Assyrii cadunt, *2. Reg. 20.*

38. Ezechias ægrotat, convalescit, & cantico Deum
laudat.

39. Ob thesauros Legatis munera ipsi ferentibus
ostentatos *2. Par. 32.* ab Esaiâ increpatur.

40. De lætitiâ in Christo, Iohanne Baptistâ, Vox
clamantis &c. *Matth. 3. Ioh. 1.* Omnis caro fœnum,
Verbum Domini manet in æternum *1. Pet. 1.* Pastore
Christo *Ioh. 10.* Deus potens dat lasso virtutem.

41. Ne

41. Ne timeamus, quia Deus nos adjuvat & exaudit. Solus Deus futura præscit.

42. De lenitate, *Matth. 12.* & officio Christi. Gloriã meã alteri non dabo &c. *Esa. 48.* qui cœcos sanat.

43. Christus Ecclesiæ suæ in igni & aquã adfuturus, peccata nostra delet.

44. De donis spiritualibus, uno Deo, Idolorum impotentia, & Redemptoris potentiã.

45. De Judæis per Cyrum reducendis. Deus Creator omnium justus, convertimini ad me.

46. De paternã Dei erga nos affectione, idolis mutis, & voluntate Dei certã.

47. Babylonis superbæ, immitis, & in Magis confisiã destructio prædicitur.

48. Deus omniscius parcit nobis, ut glorificetur, docet utilia, & consolatur captivos.

49. Christus lux gentium, *Luc. 2.* Ecclesiæ non obliviscetur. Reges erunt nutritii &c.

50. De Judæis propriã culpã rejectis, Christo deserto & alapis cœso, *Matth. 26.*

51. Deus Iudæos suã omnipotentiã consolatur. Cœli sicut fumus liquefcent, *Psal. 104.*

52. De Ecclesia per Christum gratis redimenda, & suavitate Evangelii. *Rom. 10.*

53. Vaticinium de passione morte & glorificatione Christi, *Matth. 26. 27. Rom. 15.*

54. Ecclesia ex gentibus, *Galat. 4.* collecta lætitiã æternã in Christo fruetur, *Esa. 25.*

55. Exhortatur ære carentes *Ioh. 7.* ad audiendum verbum Dei, De Efficacia verbi, *Iohan. 8. Hebr. 4*

56. Exhortatur ad Sabbathi observationem. Domus mea domus precationis, *Matth. 21. Luc. 19.* Justus perit.

57. Deus impiis multa scelera exprobrat, & contrito cordi sanationem promittit.

58. Doctores instigat, ut scelera liberè taxent. Verum jejunium describitur, *Matth. 6.*

59. Iniquitates omnium poenarum causas recenset. Verbum Dei in ore Ecclesiae *Rom. 11.*

60. De vocatione gentium *Esa. 49. Matth. 2.* & splendore Evangelii Solem & Lunam superante.

61. De Christo ad evangelizandum misso *Luc. 4.* & Ecclesia in Christo exultante.

62. Ecclesia novo nomine vocata, & dilecta in adventu Christi lætabitur, *Zach. 9.*

63. Propheta Christum sanguinolentum admiratur. Christus causas ei reddit.

64. Propheta beneficia Dei celebrat, adventum Christi optat, & pro populo orat.

65. De lætitiâ piorum *2. Pet. 3. Apoc. 21.* suppliciis impiorum, & exauditione precum.

66. Sacrificia Judæorum Deus rejicit. De extremo judicio: Vermis eorum non morietur, *Marc. 9.*

FEREMIAS (vaticinatus circiter annum mundi 3324.) habet Capita 52.

CAPUT I.

Jeremias ab utero matris in Prophetam segregatus *Galat. 1.* disertus redditur. Regni excidium per virgam & ollam præfiguratum Judæis liberè denunciat.

2. Be-

2. Beneficia Dei ipsis exhibita recenset, & in obedientiam & ingratitude ejus exprobrat.
3. Populum ab Idolorum cultu ad pœnitentiam revocat, & pastores ei promittit.
4. Iram Dei & pœnam denunciat, & ad emendationem vitæ hortatur, *Deut. 10.*
5. Judæis devastationem & alias pœnas ob scelera multiplicia, *Ezech. 22.* minatur.
6. Desolationem Jerosolymæ ob avaritiam & contemptum Dei, & Babyloniorum adventum videt.
7. Pœnitentiam prædicat. Non sacrificium *Esa. 1.* sed obedientiam Deus requirit, & desolationem prædicat.
8. Resipiscere nolentibus exitium minatur. Prophetas mendacii & avaritiæ arguit.
9. Impios plangit. De causis devastatæ Jerusalem, lamentatricibus: Glorians in Deo gloriatur, *1. Cor. 1. 2. Cor. 10.*
10. Non idola, sed Deum metuendum esse docet, & ut pœnæ mitigentur, orat. Non est hominis via ejus &c.
11. Propheta prohibitus à Deo, ne oret pro impiis, hostes suos vindictæ Dei commendat.
12. Impiorum prosperitatem miratur, *Iob. 21.* Pseudoprophetis & gentibus minatur.
13. Lumbari putrefacto dispersio Judæorum præfiguratur. Consuetudo non facilè corrigitur.
14. Siccitatem terræ, bellum, famem & pestem omni populo minatur, & orat.
15. Deus Sanctorum intercessionibus respuens,

quatuor calamitates impiis minatur, & Prophetam consolatur.

16. Deus Prophetæ interdicit, ne uxorem in Iudæa ducat, neq; mortuos plangat Iudæorum captivitas, eorum liberatio, ac gentium per pisces vocatio prædicitur.

17. Maledicti in homine & benedicti in Deo, *Psal. 118.* confidentes Deus καρδιογνωστης, *Ierem. 11. 2. Reg. 8.* Sabbathi observatio.

18. Ut lutum in manu figuli, *Syr. 33. Rom. 9.* Ita homo in manu Dei, Hostes suos iræ divinæ commendat.

19. Excidium Ierusalem ob contemptum verbi Dei, *Luc. 19.* fracta figlina præfiguratur.

20. Ieremias percussus & carceri inclusus captivitatem prædicit, & natali suo maledicit *Iob. 3.*

21. Expugnatio Ierosolymæ per Nebucadnezar & captivitas Zedecia, *2. Reg. 25.*

22. Ad justitiam hortatur. Excidium Ierusalem mortem Sallum & Ioacim prædicit.

23. Christus Iehova justitia nostra *Ierem. 33.* & pastor *Ezech. 34. Psal. 23. Iohan. 10.* noster describitur.

24. Per ficus bonas reductio, per amaras perditio Zedecia & populi significatur.

25. Captivitatem septuaginta annorum prædicit *2. Paral. 36.* De calice furoris cunctis propinat.

26. Vaticinans in templo à Sacerdotibus damnatur, & per Principes ac populum liberatur.

27. Zede-

27. Zedecias & vicini Reges, subjicere sese Regi Babylonis jubentur.

28. Ieremias reparatis ferreis catenis, mortem Hananiae prænunciat.

29. Ieremias abductos Iudæos literis monet, ut ædificent domos &c. *2. Paral. 36.* & orent pro hostibus. Reliquiis in Ierusalem, & Semajæ *2. Paral. 23.* Exitium prædicit.

30. Reductionem populi prædicit. Castigabo te in judicio, ne innocens tibi videaris.

31. Captivos spe reditus erigit. De infanticidio *Matth. 2.* Convertite me & convertar.

32. Ieremias carceri inclusus emit agrum, quo reductio populi significatur, ipsiq; oranti causa devastatæ Ierusalem aperitur. Deo nil impossibile.

33. De Iudæis reducendis & sanandis, Christo nascituro, & regno ejus perpetuo, *Esa. 9.*

34. Exustionem urbis & captivitatem Zedeciae prædicit, servos reducentes increpat.

35. Deus exemplo Rechabitarum, *2. Reg. 10.* Iudæos ad obedientiam allicit.

36. Baruch ex ore Ieremiæ librum scribit, hoc combusto locupletiolem conficit.

37. Ieremias excidium Ierusalem Zedeciae prænunciat, deprehensus & cæsus in carcerem detruditur, inde per Zedeciam liberatur.

38. Ieremias suasu Principum in lacum demittitur, rogatu Æthiopsis Ebedmelech inde educitur, & denuò à rege consulitur, cui deditionem suadet.

39. Urbs.

39. Urbs incenditur, Zedecias occisis filiis exculatur *2. Reg. 25.* Ebedmelech servatur.
40. Jeremias suæ voluntati relictus, cum reliquis populi sub Gedalia habitat.
41. Ismaël Gedaliam & alios complures dolosè occidit, Johannan illum persequitur.
42. Jeremias interrogatus à Principibus, abitum in Ægyptum dissuadet.
43. Johannan invito Deo reliquias in Ægyptum abducit: Desolatio Ægypti prædicitur.
44. Pertinaces Judæi in Ægyptum profecti, idolis, quibus prospera, quàm Deo, cui angustias adscribunt, sacrificare malunt.
45. Jeremias Baruchum pusillanimum consolatur, eiq; salutem promittit.
46. Jeremias cladem Ægypti, *Esa. 19. Ezech. 29.* prædicit, & liberationem Jacob cum exceptione crucis & castigationis præmittit.
47. Sermo Domini contra Palæstinos, *Esa. 15. Ezech. 25. Soph. 2.*
48. Contra Moabitas & eorum urbes *Esa. 16.* Maledictus qui facit opus Domini fraudulenter.
49. Contra Ammonitas, Idumæos, *Ezech. 25.* Damascum *Esa. 17.* Cedar, Hazor.
50. Babylonis destructionem *Esa. 13. 14.* & Israëlitis liberationem prædicit.
51. Deus per animam suam jurat *Amos 6. Ezech. 33.* Babylonem esse destruendam.
52. Repetitio obsessæ, expugnatae, & devastatae urbis Jerusalem *2. Paral. 36.*

T H R E.

THRENI JEREMIAE Cap. 5.

CAPUT I.

Desertam Jerusalem, populi captivi calamitatem, & hostium superbiam deflet.

2. Ruinam urbis, templi, murorum &c. deflet. Pseudoprophetas graviter accusat.

3. Miseriam populi exaggerat, misericordiam Dei prædicat, & ad pœnitentiam hortatur.

4. Intolerabilem famem, qua propter iniquitates suas contabescebant, exponit.

5. Precatio Jeremiae, in qua miseriam populi deplorat, eumq; reduci petit.

EZECHIEL (*vaticinatus Anno Mundi 3358.*) habet Cap. 48.

CAPUT I.

Ezechieli in captivitate Babylonica visio quatuor animalium, quatuor rotarum, throni, & imaginis humanæ sedentis super throno apparet, *Ezech. 9. 10. Apoc. 4.*

2. Ezechiel ad populum duræ cervicis mittitur, & libro pascitur, *Apoc. 10.*

3. Prædicat captivis: De officio pastoris *Ezech. 33.* Egressus in campum gloriam Dei videt.

4. Obsidio Jerusalem & futura fames, dum stercore cocta vorat, præfiguratur.

5. Ratione & divisione pilorum vastatio Jerusalem depingitur, sicut Deus id explicat.

6. Israëlitarum propter idololatriam dispersio,

h

sio,

lio, *Ezech. 36.* reliquiarum verò liberatio prædicitur.

7. Deus extremam calamitatem toti terræ Israël minatur.

8. Prophetæ Spiritu Jerusalem adducto, terræ Judæorum abominationes ostenduntur.

9. Per visionem *Apoc. 7.* sex virorum, clades Jerosolymæ Prophetæ demonstratur.

10. Majestas Domini eadem ferè specie, qua ad flumen Chebar, *Ezech. 1.* ipsi apparet.

11. Dispersio Jerosolymæ & reductio captivorum depingitur. Propheta in Chaldæam redit.

12. Duabus parabolis captivitas Zedeciæ, & angustia Jerosolymæ, *Ierem. 39.* significatur.

13. Sermo Domini contra Prophetas & Prophetissas mendaces, *Ierem. 23.* *Ezech. 34.*

14. Deus hypocritas *Ezech. 20.* per Pseudoprophetas decipi sinit. Noë, Daniel & Job viri justi à quatuor pœnis, quas Deus terræ immiserit, non impios, sed se solos liberabunt *Ierem. 15.*

15. Ut lignum vitis ad opus inutile igni datur, *Iohan. 15.* Sic incolæ Jerusalem exurentur.

16. Domui Israel ingratitude exprobrat, resipiscenti gratiam promittit.

17. Expositio propositi ænigmatis de Aquila, & Prophetia de Christo.

18. Justo deficienti mors, impio resipiscenti vita, *Ezech. 33.* Anima peccans morietur.

19. Captivitas Joahæ & Joacim *2. Reg. 25.* per leones & leunculos significatur.

20. Do

20. Dominus responsionem tam ingrato populo negat, & delicta eorum *Exod. 17.* recenset.

21. Per saltum exurendum, strictum enssem, & gemitus Prophetæ, incendium, clades & angustia Jerusalem denotatur. Prophetia contra Jerusalem & Ammonitas.

22. Abominaciones & tetra scelera à Ierosolymis perpetrata enarrantur.

23. Samaria & Jerusalem duabus meretricibus ob idololatriam comparantur.

24. Per carnes coctas & mortuam uxorem Ezechielis, direptio Jerusalem significatur.

25. Gentibus Iudæorum vicinis, ut Ammonitis, *Jerem. 49.* Moabitis, Idumæis, *Ezech. 35.* Palæstinis, *Esa. 15.* *Jerem. 47.* super ruinâ Iudæorum lætantibus, ultio decernitur.

26. Tyrum evertendam esse prædicit, *Esa. 23.* eò quod destructæ Jerusalem insultaverit.

27. Desolationem Tyri deplorat, opulentiam, & celebritatem ejus describit.

28. Interitum Regis Tyri deflet, & contra Sidonem vaticinatur, *Esa. 23.*

29. Ægyptum, quæ merces sit Regis Babylonicæ devastandam, & post quadraginta annos restituendam prædicit.

30. Ægyptum cum urbibus suis à Rege Babyloniæ destruendam *Esa. 20.* prædicit.

31. Sicut sublimitas Assyriorum; ita excellentia Pharaonis peribit.

32. Planctus super Pharaone, & descensu ejus cum multis aliis ad miseros.
33. De officio Evangelici pastoris: Vivo ego, nolo mortem &c. *Ezech. 3. 18.* & excidio Jerusalem.
34. Pastoribus, qui neglecto grege Christi quæ sua sunt quærunt, minatur. Vetus Pastor Christus, & cum eo pax & lætitia promittitur *Jerem. 23.*
35. Destructio Idumæorum, *Jerem. 49. Ezech. 25.* eò quod Israëlitas afflixerit, prædicitur.
36. Deus Israël liberationem à gentibus, & coronam propter nomen suum promittit.
37. Per ossa arida, quæ reviviscunt, reductio populi confirmatur.
38. De adventu Gog & Magog in terram Israel, & de ejus interitu, *Apoc. 20.*
39. Rursus destructionem Gog & Magog, & sepulchrum ejus ostendit.
40. Futura civitatis & templi restauratio Prophetæ per visionem ostenditur.
41. Dispositionem reædificandi templi, & ad id pertinentium *Exod. 25.* videt.
42. De Gazophylaciorum dimensione, & eorum usu.
43. Majestas Domini Prophetæ in templo apparet, eumq; de formâ altaris & ritibus sacrificandi erudit.
44. Qui admittendi sint ad ministerium templi, & qui rejiciendi, De officio, habitu, potu, vitâ *Lev. 21.* doctrina & hæreditate ministrorum *Num. 18.*

45. De

45. De segregandis quatuor portionibus, mensuris & ponderibus. De festis, *Levit. 23.*

46. De Sacrificiis Sabbathi, Calendarum, Nundinarum & solennitatum.

47. Visio aquarum è templo emanantium. Termini & divisio terræ *Deut. 34.*

48. Singulis tribubus, sanctuario, Sacerdotibus, Levitis & civitati, sua per mensuram portio deputatur. *Ezech. 45. Num. 32. Ios. 13.*

DANIEL (Anno Mundi 3362.) habet Capita 12.

CAPUT I.

EX abductis in Babylonem Daniel cum aliis tribus eligitur, qui discant linguam Chaldaicam. Ipsi aquam bibentes formâ & sapientiâ cæteros superant.

2. Daniel somnium Nebucadnezaris, quod omnes Chaldæos latet, exponit.

3. Tres viri in fornacem missi à Deo servantur. Rex verum Deum adorari præcipit.

4. Daniel secundum somnium interpretatur. Rex furens regno ejicitur, & tandem agnoscens potentiam Dei post annos septem in regnum restituitur.

5. Belsazer vasis templi abutitur. Daniel obscuram scriptionem legit, ille interficitur.

6. Daniel ex invidia Sarraparum leonibus objicitur *Hebr. 11.* Invidi dilaniantur.

7. Visione quatuor bestiarum, quatuor Monarchiæ

narchiæ significantur. De regno CHRISTI æterno.

8. Visionem pugnae inter arietem & hircum Gabriel, *Dan. 11.* explanat.

9. Daniel orans, *Psal. 143.* pro populo exauditur. De unctiōe & morte Christi, & de abominatione.

10. Danieli vir lineis vestibus indutus apparet. Labia illius tanguntur.

11. Vaticinium de regibus Persarum, regno Græciæ, Ægypti & Syriæ.

12. De Antiochi superbiâ, mortuorum resurrectione, *Iohan. 5. 1. Cor. 15.* Doctorum claritate, *Matth. 13.* & Prophetiæ obscuritate.

Colliguntur Capita 183.

POSTERIORES PROPHETÆ

duodecim dicuntur Minores, quia minores & breviores libros scripserunt.

OSEAS (Anno Mundi 3141.) habet Capita 14.

CAPUT I.

UXor Prophetæ fornicaria idololatriam, nomina trium filiorum excidium Ierusalem significant.

2. Iuda & Israël solum Christum agnoscent *Rom.*

9. Ecclesia Christo desponsatur, *Ephes. 5.*

3. De

3. De amore Dei erga Israëlitas, eorum abjectione, & ad Christum reversione, *Ezech. 34.*

4. Deus Israëlitis propter multiplicia eorum peccata *Ier. 5.* graves poenas minatur.

5. Sacerdotes increpat, *Ier. 23.* & toti populo destructionem minatur.

6. Auxilia hominum vana, Deus vulnerat & sanat, *Iob. 5.* Post triduum nos vivificabit, Misericordiam volo, *Matth. 9.*

7. Peccata populi Deo auxiliaturo obstant. Deus idololatriis succenset, *Esa. 1.*

8. Israël & Iuda propter idololatriam per Regem *Ezech. 16.* Assyriæ destruendi, *Esa. 7.*

9. Famem *Ezech. 4.* captivitatem & sterilitatem Israëlitis minatur, *Ierem. 14.*

10. Israëli & Idolis eorum exitium minatur, & ad poenitentiam hortatur, *Ierem. 4.*

11. Cum Israële ingrato Deus non aget in irâ suâ: Ex Ægypto vocavi &c. *Matth. 2.* Deus sum & non homo.

12. Iuda protegetur, Israël punietur, Deus per Prophetas nobiscum loquitur.

13. Idola sunt vana, *Esa. 46.* Unicus est Deus, *Exod. 20.* *Esa. 43.* & præter eum non est Salvator. Christus victor mortis, *Hebr. 2.* ex morte & inferno nos liberabit, *1. Cor. 15.*

14. Misericordiam *Ezech. 33.* & gratiam, *Heb. 13.* Deus ad se conversis promittit.

LOEL

JOËL Cap. 3.

CAPUT I.

JOËl Parabola insectorum destructionem Ierusalem denotat, Sacerdotes ad jejunia & orationes excitat, & instantem calamitatem plangit.

2. De terribili adventu hostium, & verâ conversione *Psal. 143.* Effundam de Spiritu meo super omnem carnem &c. *Act. 2.*

3. Deus spe, & fortitudo Israël omnes gentes *Apoc. 14.* in valle Iosaphat judicabit. De Ecclesiâ in perpetuum mansurâ, *Amos 9.*

AMOS habet Capita 9.

CAPUT I.

PROphetia contra Damascum, Palæstinos, Tyrum, Edom, Ammon & Moab, *Ierem. 49.*

2. Contra Iudam & Israël commemorantur beneficia Dei illis exhibita, *Exod. 14.* &c.

3. Flagella Dei sunt æquissima. Deus facit malum. Deus per Prophetas secreta revelat.

4. Populum variis plagis, *Ierem. 14.* nondum emendatum ad occursum Dei hortatur.

5. Propheta casum Israëlis luget, potentiam Dei ex firmamento ostendit *Iob. 9* & ad bona opera hortatur *Rom. 12.* Sacrificia impiorum Deus abominatur, *Ierem. 7.*

6. Deus per animam suam jurat, *Ierem. 51.* se Israëlitas bello & peste puniturum esse.

7, Pro-

7. Prophetæ triplex plaga per visiones ostenditur, quas oratione suâ avertit.

8. Finis regni Iraël denotatur: Cantica in planctum convertam: Fames verbi Dei prædicitur.

9. Impii iram Dei omnipotentis non effugient, *Psal. 139. De Messia & Ecclesia Act. 15.*

OBADIAS Cap. 1.

CAPUT I.

Est Prophetia contra Edom, *Ierem. 49.* in divitias, amicos & prudentiam carnis confidentem. De causa everfionis Edom *Ezech. 25.* quæ est ἐπιχαριστία in angustiis Judæ *Num. 10.* De Christo & regno ipsius apud omnes populos inchoando *Zach. 14.* Domus Esau ceu stipula domo Jacob tanquam ab igni devorabitur.

JONAS Cap. 4.

CAPUT I.

Jonas missus Niniven, à facie Domini fugit. Missa sorte ipse tanquam causa ortæ tempestatis in mare præcipitatur, & à pisce absorbetur, *Matth. 12.*

2. Jonas de ventre ceti ad Deum orat, tertia die inde liberatur, *Matth. 12. Luc. 11.*

3. Ninivitis denuò prædicare jubetur. Illi respicientes servantur.

4. Jonam salutem civitatis agrè ferentem Deus erudit: Cucumer exarescit.

MICHE.

MICHEAS Cap. 7.

CAPUT I.

Terribilem furorem Domini *Esa. 1.* declarat. Samariæ, Jerusalem & vicinis urbibus extremam desolationem propter idololatriam minatur.

2. Peccata populi recenset, & ob ea flagella prænunciat. De Christo pastore, *Iohan. 10.*

3. Tyrannis rejectionem, Pseudoprophetis confusionem, & urbi desolationem prædicit.

4. Prophetia de Christo & Ecclesia, *Esa. 2.* Ex Sion egredietur Lex, & verbum Domini de Jerusalem. De Israëlitis ad Ecclesiam vocatis, *Esa. 14. 54.*

5. Concio de Personâ & officio Christi ex Bethlehem oriundi, *Matth. 2. Iohan. 7.*

6. Quid Deus ab homine requirat, docet, & impiis pœnam annunciat, *Deut. 28.*

7. Impiorum multitudinem & piorum paucitatem deplorat, *Ierem. 9. Matth. 10.* Cantico misericordiam & veritatem Dei prædicat: Ecclesia Christi hæreditas, *Psal. 2. 16.*

NAHUM Cap. 3.

CAPUT I.

Fortitudinem & iram Dei *Exod. 14.* exponit, vindictam Dei in Assyrios prædicit, & Judæis liberationem ab illis promittit. De suavitate Evangelizantium, *Esa. 52. Rom. 10.*

2. Victoriam Chaldæorum adversus Assyrios, id est, Ninivitas describit.

3, Nini-

3. Ninive urbis sanguinum evertendæ causas *Esa. 10.* exponit, & vires carnis ac munitiones ejus, quibus confidebat, irridet.

HABACUC Cap. 4.

CAPUT I.

Propheta, quod mali justos persequantur, con- queritur, & adventum Chaldæorum prædicit, *Deut. 28.* contra quos auxilium Dei seriò implorat.

2. Expectans responsionem à Deo, visionem no- tare jubetur. Justus fide sua vivet, *Rom. 1. Galat. 3. Hebr. 10.*

3. Contra avaritiam, superbiam, ebrietatem & idololatriam Chaldæorum, *Ierem. 50.*

4. Precatio Habacuc, in qua potentiam Dei, *Amos 9.* ejusq; opera enarrat & celebrat.

SOPHONIAS Cap. 3.

CAPUT I.

Judæ & Jerusalem extremam calamitatem minatur *Ierem. 39. Ezech. 7. Amos 5.* De terribili die Domini, & rerum omnium consumptione, *Ierem. 5. Deut. 2.*

2. Contra Palæstinos *Esa. 15.* Moabitas, *Ierem. 48.* Ammonitas & Æthiopes vaticinatur.

3. Iniquitates, *Ezech. 22.* omnium Incolarum, Jerusalem arguit, eiq; desolationem minatur, *Ier. 7.* De regno Christi & vocatione gentium conciona- tur, *Mich. 4.*

HAGGÆUS Cap. 2.

CAPUT I.

ANnonam ideò maledictam fuisse Propheta docet *Deut. 7. 28.* quòd Judæi neglecto templo propria ædificia curaverint, & pro beneficiis Dei illis exhibitis vitiosas hostias obtulerint, inde ad templi restorationem hortatur *1. Reg. 5. Esd. 5.*

2. Ædificantes templum præsentia Dei consolatur: Movebo cælum & terram *Hebr. 12.* Gloria secundi templi major erit quàm prioris *Esa. 60.* & opera eorum polluta esse asserit.

ZACHARIAS habet Cap. 14.

CAPUT I.

UT ad Deum convertantur, *Ierem. 31. Mal. 3.* & parentum scelera vitent, Judæos monet, eosq; triplici visione equitis, *Zach. 9.* cornuum, *Dan. 7.* fabricorum, consolatur.

2. Jerusalem, *Ezech. 42. Apoc. 21.* restaurandam, Babylonem verò destruendam esse prædicit.

3. De ignominia & gloria Christi, *Esa. 4. 28. Ier. 23.* sub typo Josuæ præfigurati.

4. Visioni candelabri aurei, *Apoc. 1.* & duarum olivarum expositio subjungitur.

5. Visione libri volantis & amphoræ falsa dogmata significantur.

6. Visio quatuor quadrigarum & ejus expositio: Prophetia de regno & Sacerdotio Christi.

7. Quæ.

7. Quæstio de jejuniis & planctu Sacerdotibus proponitur: Ad justitiam hortatur.

8. De reparanda Jerusalem, *Ierem. 31.* vero cultu Dei, & concursu gentium ad Christum.

9. De everfione gentium, *Ezech. 25.* & humili adventu Christi super asinâ sedentis, *Matth. 21.*

10. Ut veram doctrinam à Deo petant *Matth. 9.* monet, & Pseudoprophetis minatur.

11. De templo destruendo, duobus pedis, & de Christo triginta argenteis æstimato.

12. De restauratione Jerusalem: Effundam Spiritum gratiæ & precum, *Joel. 2. Act. 2.* videbunt in quem pupugerunt, *Iohan. 19.*

13. De effectu Evangelii, *Esa. 2.* Idolatris perden-
dis *Deut. 14.* Passione Christi, *Esa. 53. Psal. 22.*

14. Pro Ecclesia sua Christus pugnabit. Hostes Ecclesiæ miserè interibunt.

MALACHIAS Cap. 4.

CAPUT I.

DE electione Jacob & reprobatione Esau, *Rom. 9.*
Deus vult sincerè honorari, *Exod. 20.*

2. Sacerdotibus impiis maledicit *Deut. 28.* & pios commendat. De repudio *Matth. 5. & 19.*

3. De adventuro Christo, & Johanne Baptista, *Matth. 11.* poenis transgressorum & præmiis piorum. Abundè dans Sacerdotibus habebit, *Prov. 3.*

4. Ignis absumet impios. Sol justitiæ oriatur piis. Johannes Baptista est Elias, *Matth. 11. & cap. 17.*

Colliguntur Capita 68.

i 3

APO.

APOCRYPHI Libri veteris Testamenti.

JUDITH habet Capita 16.

CAPUT I.

Nebucadnezar devicto rege Medorum, plura regna affectat.

2. Nebucadnezar totam regionem occidentalem per Holofernem sibi subjici mandat.

3. Multi reges se ultrò dedunt Holoferni, qui nemini parcat, sed cunctarum regionum urbes destruit, & aras earum subvertit.

4. Filii Israel Holofernem metuentes oppidamuniunt, & jejunantes Deum implorant. Jojacin exemplo Mosis Amalecitas vincentis, *Exod. 17.* eos confortat.

5. Holofernem de Judæis interrogantem Achior edocet, & pugnam contra eos dissuadet.

6. Achior arbori alligatus solvitur à Judæis, qui ad Deum seriò orant.

7. Holofernes obsessam Bethuliam siti cruciat. Deditio in quinque dies differtur.

8. Judith Seniores tempus juvandi Deo determinantes increpat, eosq; ad patientiam exuscitat, & vacillantes fide exemplis Patrũ *Gen. 22. &c.* corroborat.

9. Judith cubiculum ingressa Deum pro felici successu rei propositæ invocat;

10. Iu.

10. Judith vestibus exornata urbe egreditur, & ad Holofernem deducitur.

11. Judith Holofernem fugæ causam ab eâ sciscitantem astutè decipit.

12. Judith egreditur, & orat: Holofernes eam ad cœnam vocat, & inebriatur.

13. Holofernis obruncati caput ad Judæos defert: Judæi exultant.

14. Caput de muro suspenditur. Achior convertitur. Assyrii viso trunco turbantur.

15. Assyrii percutiuntur: Spoliis eorum omnes ditantur. Judith celebratur.

16. Judith canit: Omnis populus Ierusalem ad adorandum venit, & festum celebrat. Bethuliam redeunt, & Iuditham defunctam lugent.

LIBER SAPIENTIÆ Cap. 19.

CAPUT I.

A Quibus Deus inveniatur. Spiritus Domini replevit. Lingua frenanda. Deus mortē non fecit.

2. Sententia impiorum de fine hominis, Consilia eorum adversus pios. Mors unde.

3. De vera felicitate justorum post mortē *Esa. 54. Matth. 11.* & pœnis impiorum. De castâ piorum, & multigena generatione impiorum.

4. Iusti cur tempestivè tollantur, *Esa. 56.* & quæ sit vera senectus, ostenditur.

5. De serâ impiorum pœnitiâ, & eorum gemitibus, *Prov. 11.* Sanctorum beatitudine, *Dan. 12.* & armatura Christi ad judicium.

6. Ma.

6. Magnates erudit, *Pfal. 84. Rom. 13.* Potentes potenter tormenta patientur. Rex sapiens est salus populi.

7. Idem omnium hominum ortus. Sapiencia à Deo datur, *Iob. 28. 1. Reg. 3. Iacob. 1.* Sapiencia commendatur.

8. Quid sapiencia homini conferat, *Provi. 2.* Castitas donum Dei.

9. Oratio Salomonis pro sapienciâ ad gubernationem necessariâ, *2. Paral. 1.*

10. Sapiencia laudatur eò quod parentes nostros ex multis malis liberavit.

11. Repetit quædam *ex cap. 17. Exod. & 20. Num.* de aqua &c. Per quæ quis peccat, per hæc punitur. Deus diligit omnia quæ sunt. Sine Deo nil stabile.

12. Cur Deus nos corripiat. Cum Deo non est contendendum, quia dat locum pœnitentiæ.

13. Qui ex pulchritudine Creaturarum Dei sapienciam non agnoscit, est vanus & inexcusabilis *Rom. 1. 2.* Idololatria prorsus vana.

14. Navigatio cur inventa: Idololatriæ origo, & quæ mala inde procedant, *Ierem 7. 19.* Idololatria omnis mali causa est, & initium & finis.

15. Deum nosse radix est vitæ æternæ, *Iohan. 17.* Fabricatio Idolorum vanus labor *Pfal. 119. & 115.*

16. Deus creaturas jubet, ut peccatores puniant *Exod. 8. 10.* & iustis inserviant. Creatura obedit Creatori. De Manna *Exod. 16.* Verbum tuum nos cibatur *Deut. 8. Matth. 4.*

17. Com-

17. Commemoratur pœnas, quibus Ægyptii affligebantur. Mala conscientia & timor unde &c.

18. Commemoratur miracula, quæ in exitu Israël ex Ægypto acciderunt, *Exod. 12.*

19. De interitu Ægyptiorum, *Exod. 14.* & liberatione Israëlitarum.

TOBIAS Cap. 14.

CAPUT I.

Tobias captivus ab Idolis abstinet, decimas dat, uxorem ducit, filium generat. Egeno Gabeli succurrit, Regem fugit, & mortuo illo redit.

2. Prandium instituit, mortuos sepelit, lumine privatur, & ab uxore molestatur.

3. Gemitus Tobiaë & preces Saraë simul exaudiuntur. Post nubila Phœbus, *Habac. 4. Psal. 112. Mich. 7. Genes. 32.*

4. Tobias moriturus piè vivendi regulas filio tradit, *Deut. 24.* Timens Deum sat dives.

5. Tobias junior quærens socium itineris Angelum Raphaëlem offendit, matrem flentem, pater consolatur.

6. Piscis dissecatur. Angelus Tobiaë suadet, ut Saram ducat. De nuptiarum sanctitate.

7. Tobias cum Angelo apud Raguelem divertitur, cujus filia ipsi desponsatur.

8. Tobias dormiturus cum Sara orat, Asmodæus fugatur, prandium paratur.

9. Angelus ad Gabelem pergunt, eumq; acceptâ pecuniâ, ad nuptias Tobiaë adducit.

k

10. Pa-

10. Parentes ob moram filii tristantur. Tobias junior cum uxore à focero discedit.

11. Mater è longinquo filium agnoscit: Is domum reversus patri visum restituit.

12. De mercede Angelo dandâ deliberant, is veritatem rei aperit & evanescit.

13. Tobias Senior Deum laudat, & reductionem ex captivitate prædicat.

14. Destructionem Ninive, *Nab. 2. 3.* & restorationem Jerusalem prædicat. De morte eorum,

STRACIDES vel ECCLESIASTICUS

habet Capita 50.

CAPUT I.

Sapientia à Deo datur *Iob. 28. 1. Cor. 12.* per verbū. Timor Domini initium sapientiæ, *Psal. 111. Proverb. 1. 9.*

2. Servis Dei afflictio sustinenda *Act. 14. 2. Tim. 3.* Fides, spes, patientia non abjicienda, *2. Sam. 24. Rom. 12.*

3. Parentes sunt honorandi, *Exod. 20.* humilitati studendum, & curiositas fugienda.

4. Hortatur ad beneficentiam, misericordiam, *Tob. 4. Luc. 5.* & humanitatem erga inferiores. Sapientia quid præstet homini, *Sap. 8.* & quomodo acquiratur: veritas dicenda.

5. Divitiis non fidendum, *Luc. 12. & 16.* nec poenitentia differenda, Levitas fugienda.

6. De

6. De veris & fucatis amicis. Sapiencia labore acquirenda, verbo Dei attendendum.

7. Potestas non ambienda, seditio &c. fugienda. Oeconomix & finis tui cura habenda.

8. Lis fugienda, nec seniores despiciendi, iracundi, fatui &c. vitandi.

9. Pericula pudicitix vitanda. Amicus antiquus optimus. A potentibus cavendum.

10. Qualis Magistratus, tales Subditi. Vita fugax, *Psal. 90.* Ergò superbia deponenda.

11. Ne omnibus rebus te ingeras. Omnia à Deo. Spes avari vana, *Matth. 6.* Facile est Deo ditare pauperem.

12. Non omnibus pariter benefaciendum, sed piis. Inimici prorsus vitandi.

13. Pauperes divitum consortia vitent, pares cum paribus jungantur, Vultus prodit cor.

14. Invidi & avari descriptio, *Prov. 27.* Ante mortem benefaciendum. Omnis caro fœnum *Esa. 40. 1. Petr. 1.*

15. Beatus qui inquirit sapientiam. De bonis sapientix. Deus non author errorum *Psal. 5.*

16. In filiis impiis non lætandum. Impii pœnam non effugient. *Num. 14. 16. Psal. 139.* Deus καρδιογνώστης.

17. Deus omnia creavit & justè disposuit, *Gen. 1. 2.* Adhortatio ad pœnitentiam *Ier. 3. 4. Matth. 3.*

18. Misericordia, & opera Dei inenarrabilia, vita brevis *Psal. 90.* Ergò pœnitentia agenda.

19. Vinum & Venus faciunt egenos, *Prov. 23*. Secreta non temerè aperienda, *Prov. 20. 25*. Proximus corripicndus. Vestitus, risus & incestus produnt cor hominis.

20. Proximus tempestivè corripicndus. Tempestivè loquendum. Mendax, *Prov. 12*. fure peior.

21. A peccatis cessandum: Sermones & actiones sapientis ac fatui discrepant.

22. Frustra laborat, qui stultum docet, Convivia dissolvunt amicitiam. Amicus pauper juvandus.

23. Oratio pro vitandis vitiis. Non leviter jurandum, *Matth. 5*. Fornicatio fugienda *Prov. 5*.

24. Sapientia seipsam ab antiquitate, excellentia & utilitate commendat, *Prov. 8*.

25. Tria quæ placent, tria quæ displicent. Decem quæ magnifunt. Mulier mala describitur.

26. Mulier bona pars bona, *Prov. 31*. A quatuor cavendum. De muliere bonâ & malâ.

27. Sapientia tria displicent. Inopia sæpè peccati causa. Arcana ne reveles *Syr. 19*.

28. Infidia non sunt struendæ, *Psal. 7*. nec vindicta expetenda. Aliis ignoscendum *Luc. 7*.

29. Mutuò dandum, *Luc. 5*. pauper eleemosyna juvandus *Tob. 4*. Domus propria domus optima.

30. Filii castigandi, *Prov. 22. 23*. Sanitas corporis auro præferenda, Tristitia & ira fugienda.

31. Beatus dives sine maculâ *Matth. 6*. De modestiâ in mensâ servanda *Syr. 38*.

32. Hospitalitas laudatur. Vinum lætificat, *Psal. 104. 1. Tim. 5*. De modestiâ in Symposiis.

33. Nil

33. Nil sine consilio faciendum. Deum timenti non occurrent mala. Deus pro arbitrio omnia disponit. Sicut lutum in manu &c. *Ier. 18.* Bona retine, familiam gubernata.

34. Somnia fallunt. Timentes Deum nil trepidant. Deus spes nostra, *Psal. 31.*

35. Quæ sacrificia Deo placeant, *Hos. 6. Matth. 9.* Munera prava noli offerre, *2. Cor. 9. Tob. 4.* Lachrymæ viduarum ascendunt. Oratio humilis nubes penetrat &c.

36. Oratio, ut Deus impios dispergat, populi verò sui misereatur.

37. Mulier bona res optima. Non quilibet pro amico aut fideli consiliario habendus.

38. Non avidè vorandum. Deus ab ægrotis orandus, & medicus consulendus. Mortui lugendi *1. Thes. sal. 4.*

39. Artes liberales non impediuntur mechanicis: His civitas ædificatur, illis populus gubernatur.

40. Gratia agenda. Bonis omnia bona, malis mala. De miseria vitæ humanæ.

41. Omnia intereunt, veritas permanet. Timor Domini præcellit omnibus. Mors amara valido.

42. Bona fama tuenda *Prov. 22.* Quorum nos pudeat, & quorum non: virgo custodienda.

43. Magnificentiam Dei inenarrabilem pulchritudo firmamenti prædicat, *Psal. 104.*

44. Laus virorum sanctorum Enoch, *Genes. 5.* Noë, *Genes. 7.* Abraham, *Genes. 22.* Isaac & Iacob.

45. Præconiū Mosis, Aharonis & Pinehæ, *Num. 25.*
De pœna seditiosorum *Num. 16.*

46. Heroica facta Iosux, Calebi, *Num. 14.* & Samuelis *1. Sam. 12.* laudantur.

47. David & Salomon *1. Reg. 3.* commendantur;
Roboam & Ieroboam vituperantur.

48. Elias *1. Reg. 17.* Elisæus, Ezechias, *2. Reg. 19.*
& Esaias ob virtutes dominicas laudantur.

49. De piis factis Iosux, *2. Reg. 23.* De Ieremiâ,
Ezechiele, Nehemiâ, Iosepho.

50. De summo Sacerdote Simone filio Onix, *2. Macc. 3.* & de autore libri.

*His additur gratiarum actio Syracidæ pro ope divinâ,
& acceptâ sapientiâ.*

B A R U C H Cap 6.

C A P U T I.

Judæi ex captivitate Babylonica mittunt librum & pecuniam ad reliquos fratres, qui erant Ierosolymis, ut pro ipsorum & Regis salute orent.

2. Iudæi propter peccata se justè pati fatentur, & misericordiam Dei implorant.

3. Precatio pro liberatione, & hortatio ad sapientiam. Deus sapientiæ author, *Sap. 1.*

4. Ierusalem cives suos abductos deplorat, eosq; spe futuræ liberationis *Ierem. 31.* & salutis æternæ à salutaris nostro venturæ, consolatur & erigit.

5. Ierusalem ad lætitiâ ob reditum populi sui
invi-

invitatur. De splendore Ecclesiæ, *Esa. 60.* sub typo Ierosolymæ præfigurata.

6. Exemplum Epistolæ Ieremiæ, quâ præmonet abducendos, ne derelicto vero Deo, Idola colant aut metuant, & de impotentia Idolorum prolixè differit.

MACCABÆORUM PRIMUS

habet Capita 16.

CAPUT I.

Alexandro mortuo succedit Antiochus, qui legem Dei abolet, & religionem Ethnicam instituit, ac Idolum super altari Dei erigit.

2. Matathias desolatam Ierusalem plangit, violatores legis perdit, & filios exemplis Patrum confortat.

3. Iudas succedens Patri, Apollonium & Seronem interficit.

4. Iudas fugatis Gorgiâ & Lycâ, templum purgat, & encœnia instituit.

5. Iudas cum fratribus Simone & Ianatha finitimas gentes devincit, Ephronem evertit, & idola comburit. Temeritas Iosephi & Azariæ notatur.

6. Antiochus Elymaidem deprædaturus fugatur, & moritur: Filius Bethsuram capit.

7. Antiocho & Lyciâ occisis, Demetrius regnat, Alcimus perjurus sacerdotium ambit. Iudas Nicanorem blasphemum interficit, *2. Macc. 15.*

8. Iudas fidem & res gestas Romanorum considerans, foedus cum eis sancit.

9. Iudas.

9. Judas Dux cadit, Ionathas Iohannem vindicat, & cum Bacchide foedus init.

10. Ionathas Ierosolymam restaurat, Alexandro adhæret, & amicitiam Demetrii repudiat: Alexander interempto Demetrio Cleopatram ducit, Ionathas honoratur.

11. Ptolomeus aufert filiam ab Alexandro, eamq; dat Demetrio, qui postea regnat.

12. Ionathas foedere cum Romanis renovato, & Demetrio fugato capitur.

13. Simon occiso Ionatha, & pace cum Demetrio initâ, arcem Sion expugnat.

14. Demetrio capto, & pace in Iudæa orta, Simon foedera renovat.

15. Antiochus Tryphonem persequitur, & foedus cum Simone initum rescindit.

16. Cendebæus Dux Antiochi à filiis Simonis profligatur. Simon cum duobus filiis cadit.

MACCABÆORUM SECUNDUS

habet Capita 15.

CAPIT I.

Judæi Ierosolymis habitantes, fratres, qui erant in Ægypto de morte Antiochi lapidati, & de aquâ, quæ sacrificia incenderat, certiores reddunt.

2. Quomodo Ieremias tabernaculum, arcam & altare in monte occultarit.

3. Reges templum honorant, Heliodorus ararium despoliaturus à Deo punitur.

4. Ja-

4. Iafon Sacerdotio potius omnem religionem pervertit, & per Menelaum removetur.

5. Exercitus in aëre videtur. Antiochus Ierusalem armis capit, & omnibus interfectis templum spoliat. Idem Apollonius facit.

6. Templum ab Ethnicis profanatur. Duæ mulieres pereunt, Eleasar piè obit.

7. Mater cum septem filiis ab Antiocho ad supplicia rapitur.

8. Iudas Maccabæus collectū exercitum ad constantiam *2. Reg. 19.* hortatur, profligatis hostibus Deo benedicunt, & spolia distribuunt.

9. Antiochus incurabili morbo percussus ad Iudæos scribit, & moritur, *1. Macc. 6.*

10. Iudas templum purgat, Idumæos & Timotheum cum suo exercitu vincit.

11. Iudas accepto signo, Lyfiam profligat: Missis literis foedera utrinq; feriuntur.

12. Iudas mortem Iudæis à Ioppitis illatam ulciscitur, multas urbes expugnat, Scythis parcit, & Ierosolymitas pro mortuis orare jubet.

13. Menelaus miserè interit: Antiochus bis victus cum Iudæis in gratiam redit.

14. Nicanor pactum cum Iudæis init, & rescindit. Razias sibi mortem infert.

15. Nicanor die Sabbathi Iudam aggressurus cum magno exercitu occumbit. Iudas caput & manum Nicanoris Ierosolymam defert.

FRAGMENTA ESTHER & DANIELIS

3. membris continentur.

1

CA.

CAPUT I.

Exemplar Epistolæ Artaxerxis contra Judæos *Esth.*
3. Precatio Mardachai *Esth.* 4.

2. Oratio Esther pro liberatione populi Iudaici,
Esth. 4.

3. Esther vestibibus exornata ad Regem intrat, &
ad ejus aspectum territa corruit.

4. Artaxerxes missâ secundâ Epistolâ primam
revocat, & liberam religionem permittit.

5. Somnium Mardochei & ejus interpretatio.

1. Casta Susanna lascivis senibus parere nolens
morte damnatur, & per Daniele liberatur. Senes
iniqui à Daniele convicti, lege talionis, *Exod.* 20. ple-
ctuntur.

2. Daniel detectâ fraude Sacerdotum, iisq; occi-
sis, Bel & templum ejus evertit.

3. Daniel interemto Dracone in lacum conjici-
tur, ab Habacuc pascitur, inde educitur. Accusatores
injecti dilaniantur.

His adduntur

Precatio Asariæ fidei & humilitatis plena.

Canticum trium virorum in fornace, quo o-
mnes creaturas ad laudandū Deum invitant, *Dan.* 3.

Precatio Manasse Regis Judæ, in qua misericor-
diam Dei prædicat, peccata sua agnoscit, & veniam
eorum petit. *2. Paral.* 33.

Colliguntur Capita 143.

Summa Capitulorum Veteris Testamenti 924.

I. LI.

I. LIBRI EVANGELICI,

qui ab Evangelistis sunt conscripti, &
Evangelicas historias de Salvatore
nostro JESU CHRISTO
continent.

M.	} significat {	Matthæum.
R.		Marcum.
L.		Lucam.
J.		Johannem.

MATTHÆUS habet Capita 28.

CAPUT I.

Genealogia Christi *Luc. 3.* & historia incarnatio-
nis describitur, Ecce virgo, *Esa. 7.*

2. Christo nato in Bethlehem, *Micb. 5.* Magi mu-
nera ferunt. Ioseph in Ægyptum fugit, pueri truci-
dantur *Ierem. 31.* Illi ex Ægypto reversi, *Ose. 11.* Na-
zaretham inhabitant.

3. De doctrinâ & vitâ Iohannis, *Esa. 40. Luc. 1.*
Christus baptizatur, Trinitas notatur, *R. 1. L. 3. I. 1.*
Iohan. 3. & 5.

4. Christus jejunat. Non solo pane &c. *Deut. 8.*
tentatur, *Deut. 6.* venit Capernaum, & inchoat Mi-
nisterium. Piscatores vocat, obsessos & ægrotos cu-
rat, *R. 1. L. 4.*

5. Christus octo beatitudines enarrat, *Luc. 6.*
Luceat lux vestra &c. *Marc. 4.* & legem interpreta-
tur, *Exod. 20.*

1 2

6. De

6. De Eleemofynis dandis, Nesciat sinistra &c. orationibus *Luc. 11.* jejuniis, thesauris terrenis vitandis, Ubi thesaurus, ibi cor, Mammona fugiendo, & regno Dei quærendo, *Luc. 12.*

7. Christus privata judicia prohibet, *R. 4. L. 6. Rom. 2.* Margaritæ porcis non projiciendæ. Petenti dabitur *L. 1.* Quæ tibi vis fieri &c. *L. 6.* De portâ angustâ *L. 13.* & arbore bonæ *Luc. 6.*

8. De leproso *R. 1. L. 5.* servo Centurionis *L. 7.* focu Petri, *R. 1. L. 4.* &c. sanatis. Duobus Pseudoapostolis *L. 9.* Navi periclicante *L. 8.* & porcis suffocatis *R. 5. L. 8.*

9. De sanato Paralytico, vocato Matthæo, & jejunio, *R. 2. L. 5.* De resuscitatâ filiâ Jairi, hæmorrhousa *R. 5. L. 8.* duobus cæcis & muto obfesso, *Luc. 11.* sanatis. Messis multa, *Luc. 10.*

10. De vocatione Apostolorum *R. 3. 14. L. 6. 13.* De persecutione & consolatione eorum *L. 10.*

11. Johannes discipulos suos ad Christum ablegat *L. 7.* Christus Johannem commendat, *Mal. 3. 4.* Civitates increpat, & patri suo Evangelio parvulis revelato gratias agit.

12. Christus discipulos suos exemplo Davidis excusat *R. 2.* manum aridam restituit, *R. 3. L. 6.* Pharisæos fugit *R. 3. I. 10.* & obfessum curat. Jonas typus Christi *L. 11.*

13. Parabola I. de semine *R. 4. L. 8.* II. de zizaniis. III. grano sinapis *R. 4.* IV. fermento, *L. 13.* V. thesauro. VI. Margarita. VII. reti in mare jacto &c. Propheta in patria &c.

14. Jo-

14. Joannes decollatur *R. 6. L. 3. 19.* Christus 5000. viros pascit, & ambulat super mare.

15. Traditiones humanas Christus rejicit, & quid hominem inquinet, docet, filiam Chananeæ & alios sanat viros 4000. panibus septem & paucis pisciculis satiat, *R. 7. 8.*

16. Christus Pharisæis signum negat, *L. 11.* & fermentum eorum caveri jubet, *R. 8.* confessio Petri de Christo. Concio Christi de suâ & discipulorum cruce *L. 18.*

17. Jesus transfiguratur, deinde Lunaticum sanat *R. 9. L. 9.* & vectigal solvit.

18. De primatu in regno cœlorum, *L. 9.* vitando scandalo, *R. 9.* parvulis non contemnendis, & erratis ignoscendis, *L. 17.* De Rege rationes cum servis subducente.

19. De divortio, *L. 16.* infantibus ad Christum allatis, hypocrita divite, præmiis piorum.

20. De operariis in vineam conductis, passione Christi, matre filiorum Zebedæi *L. 22.* & duobus cœcis juxta Hierichunta sanatis *R. 10. L. 18.*

21. Christus Jerosolymam ingreditur *1. 12.* vendentes ejicit *L. 19.* ficus exarescit *R. 11.*

22. De nuptiis Regalibus *L. 14.* dando censu, Resurrectione mortuorum *R. 12.* de summo mandato Legis, *Deut. 6.* & de personâ Christi, *Psal. 110. R. 12. L. 20.*

23. Christus Scribas audiri jubet, hypocritas execratur *R. 12.* & Jerusalem minatur.

24. De signis extremum judicium præcessuris,
1 3 & ho.

& hora ejus ignotâ. Admonitio ad vigilantiam, & vitandam securitatem, *R. 13. L. 12. 19. 21. 1. Theff. 5.*

25. De decem virginibus *L. 19.* & processu extremi judicii *M. 7. L. 13. Psal. 6.*

26. Sacerdotes Christo insidiantur, Christus unguento perfunditur *L. 12.* à Juda proditur. Cœnam instituit, orat, capitur, Petrus negat & plorat, *R. 14. L. 22. I. 18.*

27. Historia passionis, mortis & sepulturæ Christi, *R. 15. L. 23. I. 19.*

28. Angelus resurrectionem Christi annunciat, custodes pecuniâ corrupti mentiuntur; Christus apparet *L. 24. I. 20.* Et Apostolos ad baptizandum emittit, *R. 16.*

MARCUS habet Capita 16.

CAPUT I.

DE Johanne Baptista *Esa. 40. Mal. 3.* ejus vestitu & cibo, Jesu baptizato *M. 3. L. 3.* tentato, Non solo pane &c. *Deut. 8.* discipulis vocatis, Dæmoniacis & socru Petri sanatis,

2. Paralyticum sanat, cogitata Scribarum videt, Matthæum vocat, *M. 9. L. 5.* & discipulos Sabbatho spicas evellentes excusat *M. 12. L. 6.* Sani non opus habent Medico.

3. Manum aridam curat, turbis prædicat, duodecim Apostolos legit *M. 10.* & à matre evocatur.

4. De femine, agro vario, grano sinapis, *M. 13.* & navi periclitante *M. 8. L. 8.*

5. Chri-

5. Christus Dæmoniacum sanat, porci suffocantur, *M. 8.* sanguinifluam curat, filiam Jairi suscitatur, turba ipsum deridet, *M. 9. L. 8.*

6. Christus in patria contemptus *M. 13. R. 4. I. 4.* binos ac binos discipulos emittit, habetur pro Johanne decollato, pascit 5000. viros, & ambulat super mare, *I. 6.*

7. Discipulos excusat, traditiones humanas rejicit, filiam Chananææ & surdum sanat.

8. Homines 4000. cibatur *M. 15.* fermenta caveri jubet, cœcum sanat, quid vulgus de ipso sentiat & c. sciscitatur *L. 9.* passionem suam discipulis prædicat, *M. 16. 20.*

9. Jesus transfiguratus de adventu Eliæ docet, Dæmoniacum patris creduli curat. *M. 17. L. 9.* humilitatem docet, & scandala vitari jubet, *M. 18.*

10. Docet de repudio *L. 16.* & amplexatur parvulos. Dives tristis abit *M. 19.* Mortem suam prædicat *M. 16. R. 8. L. 18.* Filii Zebedæi petunt, cœcus sanatur, *M. 20.*

11. Jesus insidens asinæ palmis excipitur *I. 12.* ficui maledicit, vendentes è templo ejicit *L. 19.* & cum Scribis de suo officio disputat *M. 21.*

12. De vineâ & colonis iniquis *M. 21.* dando censu, & resurrectione mortuorum.

13. De signis finem mundi præcessuris, horâ ignotâ, & de vigilantia *M. 24. L. 12. 21.*

14. De fracto alabastro *I. 12.* Institutâ coenâ, Christo capto & à Petro negato, *I. 18.*

15. Chri-

15. Christus morte condemnatus crucifigitur,
& sepelitur *M. 27. L. 23. I. 19.*

16. De Christi resurrectione, multiplici appari-
tione *I. 20. 21.* Ejusq; ad cœlos Apostolis ad bap-
tizandum emissis *M. 28. ascensione L. 24. Act. 1.*

LUCAS Cap. 24.

CAPUT I.

Zacharias fit mutus. Johannem Elisabetha concipit, Christum Maria, quæ visitat Elisabetham, & magnificat Dominum. Johannes nascitur, Zacharias canit.

2. Christus nascitur (Anno Mundi 3962.) *M. 1. I. 1.* circumciditur, in ulnis Simeonis gestatur. Docet in templo.

3. Johannes pœnitentiam prædicat, Christumq; baptizat *M. 3. R. 1. I. 1.* Genealogia Christi.

4. Christus jejunat & tentatur, *M. 4. R. 1.* dictūq; Esaiæ 61. de suâ vocatione exponit, mortem evadit *I. 10.* Dæmonia ejicit *M. 4.* socrum Petri sanat *M. 8. R. 1.*

5. Christus docet è naviculâ, rete piscibus impletur *I. 21.* lepra & paralytis cessant, Christus Matthæum vocat, & discipulos non jejunantes excusat *M. 8. 9. R. 2.*

6. Denuò illos excusat *R. 2.* manum aridam restituit *M. 12.* Ex discipulis nominatim duodecim Apostolos eligit *M. 10. R. 3.* ægrotos sanat, & turbas piè erudit *M. 5.*

7. Ser-

7. Servum Centurionis sanat *M. 8.* & filium viduæ suscitatur. Iohannes discipulos ad ipsum ablegat, *M. 11.* Christus cum Phariseo manducat, & peccatrici ignoscit.

8. Parabolam de semine Christus exponit *M. 13.* ventis imperat *R. 4.* Dæmoniacum liberat *M. 9.* sanguinifluam curat, & filiam Iairi suscitatur, *M. 9. R. 5.*

9. Apostolos duodecim emittit *M. 10. R. 3.* viros 5000. satiat, *M. 14. R. 6. L. 6.* Petrus Christum confitetur, *M. 16. R. 8.* Iesus transfiguratur, Lunaticus sanatur *M. 17. R. 9.*

10. Discipulos septuaginta emittit, ingratis civitatibus minatur, illis reversis in Spiritu exultat, eosque beatos prædicat *M. 11.* & Legis peritum erudit. De Martha sollicitâ.

11. Formulam orandi discipulis tradidit *M. 6.* Dæmonium mutum ejicit. Ionas fit signum, *M. 9. 12. R. 3.* cum Phariseo prandet, & hypocrisin eorum taxat, *M. 23.*

12. Discipulos suos contra tyrannidem mundi, & omnes persecutiones roborat *M. 10. R. 13.* avaritiam taxat, *M. 6.* adventumque Domini nos sobriè expectare jubet, *M. 24. L. 21.*

13. Ad pœnitentiam hortatur *R. 1.* curvatam sanat: de regno Dei & vastatione Ierusalem.

14. Hydropicum curat, convivas instituit: De cœnâ magnâ & cruce piorum *M. 10.*

15. Parabola de ove *M. 19.* & drachma perditis: filio prodigo, ejusque reversione.

16. De iniquo dispensatore *M. 25.* divitis: De divortio *M. 19.* Epulone & Lazaro.

17. A scandalo cavendum *R. 9.* & fratri in nos peccandi ignoscendum *M. 18.* Christus decem lepro-
fos sanat, & discipulos de ultimo adventu suo erudit
M. 24. R. 13.

18. Semper orandum *1. Theff. 5.* De iudice im-
pio, Phariseo & Publicano. De infantibus ad Chri-
stum allatis, hypocritâ divite, passione Christi, & cœ-
co sanato.

19. Christus conviva Zachæi, parabolam de ta-
lentis servis concreditus refert, *M. 25. R. 13.* Jerusalem
ingreditur, flet, cauponantes è templo ejicit, *M. 21.*
R. 11. I. 12.

20. Christus cum Iudæis de suo officio, & Bap-
tismo Iohannis disputat *R. 11.* parabolam de vineâ pro-
ponit *M. 21.* quæstiones de censu, resurrectione &c.
solvit.

21. Munuscula viduæ approbat *R. 12.* Signa de-
vastationem Ierusalem *L. 19.* & finem mundi præces-
sura enarrat, & à crapulâ dehortatur, *M. 24. R. 13.*
Rom. 13.

22. De Iuda proditore, agno paschali, cœnâ, con-
tentione Apostolorum de primatu, Christo capto ac
conspuito & lapsu Petri *M. 26. R. 14. I. 13. 18.*

23. Christus damnatus crucifigitur, deridetur &
sepelitur, *M. 27. R. 15. I. 19.*

24. Angeli Christum vivere annunciant, Chri-
stus bis visus *I. 20. 21. M. 28.*

IOHAN-

JOHANNES Cap. 21.

CAPUT I.

DE persona τ λόγος *Psal. 2. 1. 5. 8. Matth. 16. 6. 22.*
 & testimonio Johannis de Christo *M. 3. R. 1. L. 3.*
 De Andrea, Petro, Philippo & Nathanaële à Christo
 vocatis. *VERBUM CARO FACTUM, Heb. 12. 1. Johan. 3.*

2. Aquam in vinum mutat: vendentes è templo ejicit *M. 21. R. 11.* De templo destruendo.

3. Cum Nicodemo de regeneratione disputat, in Judæa baptizat, Johannes de ipso testatur.

4. Cum Samaritana de aqua vitæ, & verâ Dei invocatione colloquitur. Multi Samaritani credunt, Reguli filius sanatur, Deus est Spiritus. Alius qui seminat, alius qui metit.

5. Infirmum apud piscinam jacentem sanat, de suo officio & mortuorum resurrectione prædicat *Dan. 12. Hiob 19.* & Judæos ingratitude accusat. Scrutamini Scripturas.

6. Christus 5000. viros cibabat *L. 9.* super mare ambulat, *M. 14. R. 6.* De spirituali carnis suæ manducatione, & sanguinis bibitione turbis prædicat.

7. Judicia vulgi de Christo in templo docente sunt varia. Spiritus sanctus nondum erat.

8. Christus adulteræ ignoscit, & cum Judæis de sua æternitate disceptat. Si quis sermonem meum servaverit.

9. Cœci nati oculos Christus Sabbatho aperit, eumq; è Synagogâ ejectum erudit.

10. Christus pastor bonus *Ezech. 34.* cum Iudæis disputat, & manus illorum evadit *M. 12.*
11. Lazarus suscitatur, Ego sum resurrectio: Caiphas prophetat, Iesus in desertum abit.
12. Iesus apud Lazarum cœnans à Maria ungitur *M. 26. R. 14.* Ierosolymam ingreditur *M. 21. Zach. 9.* à Græcis videtur, tristatur. Principes cum metu credunt.
13. Pedes Apostolorum lavat, proditorem notat, lapsum Petri prædicit, *M. 26.*
14. Christus via, veritas & vita ad fidem & dilectionem hortatur, Spiritum sanctum promittit, ejusq; officium describit, & pacem pollicetur.
15. Christus viti comparatus mutuam dilectionem præcipit. Servus non major Domino *M. 10. I. 13.*
16. Crucem discipulorum prædicit, *M. 10. 24. R. 13.* Consolatorem promittit, afflictiones piorum cum muliere parturiente confert, exauditionem precum confirmat.
17. Iesus pro Apostolis & toto credentium cœtu ad Patrem orat: Hæc est vita æterna.
18. Iesus in horto capitur, à Petro abnegatur, & Pilato traditur *M. 26. R. 14. L. 22.*
19. De passione, morte & sepultura Christi (Christus patitur &c. Anno Mundi 3996.) *Matth. 27. Marc. 15. Luc. 23.*
20. De gloriosa Christi resurrectione, multiplici ejus apparitione *M. 28. R. 16. L. 24.* De absolutione *M. 16. 18.* Thoma incredulo &c. Dominus meus & Deus meus.

21. Je-

21. Jesus ad mare Tiberiadis apparet, cum Apostolis prandet. Petro curam ovium commendat, eiq; mortis genus prænunciat.

ACTA APOSTOLORUM Cap. 28.

CAPUT I.

Christus ascendit *R. 16. L. 24.* Apostoli in oratione perseverant, & Matthiam eligunt.

2. Spiritu sancto repleti, *Esa. 44. Joel. 2.* variis linguis loquuntur. Concione Petri 3000. convertuntur, qui venditis possessionibus, omnia communia habent.

3. Petrus claudum sanat, populo concurrenti Christum prædicat, eosq; ad pœnitentiam hortatur.

4. Petrus & Johannes capti Concilio sistuntur, dimissi precantur. De communione rerum, *Act. 2.*

5. Ananias & Saphira expirant: Illos carceri inclusos Angelus liberat. Denuò Concilio sistuntur & liberantur. Deo magis obediendum *Dan. 13.* cæsi propter Christum gaudent.

6. Septem Diaconi eliguntur, ex quibus Stephanus capitur & accusatur.

7. Stephanus post longam concionem ex Mose & Prophetis habitam lapidatur.

8. Saulus Ecclesiam persequitur, Samaria verbum Dei recipit, Philippus, Simonem Magum & Æthiopem Eunuchum prius tamen institutum baptizat.

9. Paulus convertitur (Anno Mundi 3996.)

m 3

Act. 26.

Act. 07. 26. Petrus Paralyticum sanat, & Tabeam suscitatur.

10. Cornelius auditâ concione Petri, cum totâ domo baptizatur. Deus personam non respicit.

11. Petrus propter Cornelium inculpatus facti rationem reddit. Quæ Deus mundavit &c. Saulus & Barnabas Antiochiæ prædicant. Agabus annonæ caritatem prædicat.

12. Herodes Jacobo occiso, Petro victo, eoque liberato, à vermibus consumitur.

13. Paulus & Barnabas segregati Christum prædicant, Elymas Magus excœcatur, Sergius credit, Antiochiâ expulsi, gentibus Evangelium annunciant.

14. Paulus Lystræ claudum sanat, sacrificaturos à proposito revocat, autoribus Iudæis lapidatur. Hinc peragratis multis Ecclesiis, cum Barnaba Antiochiam redit.

15. Apostoli dissensione ob circumcissionem oratâ Synodum Ierosolymis celebrant. Paulus Ecclesias Syriæ & Ciliciæ visitat, Barnabas in Cyprum abit.

16. Paulus Timotheum circumcidit, Lydiam baptizat, Spiritum Pytonissæ expellit, ipse & Silas virgis cæsi carceri includuntur, & dimittuntur.

17. Paulus Thessalonicæ prædicat, & verum DEUM Atheniensibus ignotum aperit.

18. Paulus Corinthum venit, hinc multas Ecclesias visitat, Apollo Christum docet.

19. Pau-

19. Paulus duodecim viris Ephesi baptizatis, signa edit. Libri Magici comburuntur, Demetrius turbas in Paulum concitat, quas Scriba reprimat.

20. Paulus Trojade prædicat, Eutychem suscitatur, presbyteros Ephesinos officii sui admonet, iisque valedictis Myleto discedit. Beatius est dare quam accipere, *L. 6.*

21. Agabus prophætatur, Paulus Ierusalem venit, & in templo deprehenditur.

22. Paulus suam vocationem ordine enarrat, virgis examinandus se Romanum declarat.

23. Ananias Paulum percuti jubet, dissensio inter Phariseos & Saducæos oritur *M. 22.* Deus Paulum consolatur, Tribunus Felici Paulum transmittit.

24. Paulus accusatus coram præside se purgat, & Christum prædicat. Felix provinciâ abit.

25. Paulus accusatus coram Festo Cæsarem appellatur, Festus Agrippæ Paulum sistit.

26. Paulus coram Agrippâ totam suam vitam exponit *Act. 9. 2. Cor. 11. 12.* & innocens judicatur.

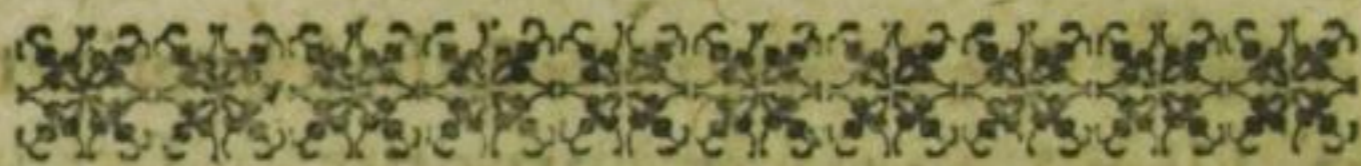
27. Paulus cum multis aliis navigat, fractâ puppi omnes salvi evadunt.

28. Paulus multis in itinere miraculis editis, tandem Romam venit, & per biennium ibidem Evangelium docet.

Colliguntur Capita 117.

2. LI.

2. LIBRI EPISTOLARES,
 qui ab Apostolis sunt contexti, & Apostolo-
 rum, præsertim verò Pauli literas & Scri-
 pta ceu Evangeliorum sigilla
 complectuntur.

Epistola Pauli ad ROMANOS habet
Capita 16.

CAPIT I.

DE vocatione Pauli, de Evangelio & ejus effica-
 cia, de notitia naturali, *Act. 17. Galat. 4. 1. Thess. 5.*
 Ira Dei super omnem injustitiam, & cœcitate gen-
 tium. His Catalogus scelerum contra legem Dei ad-
 datur.

2. Temeraria judicia prohibet. Deus personam
 non respicit *Act. 10.* Judæos & gentes exæquat.

3. De prærogativis Judæorum & justificatione
 hominis coram Deo. Omnes peccaverunt.

4. Justitiam fide nobis imputari, exemplo Abra-
 hæ *Genes. 15.* & dictis Scripturæ probat.

5. De effectibus fidei, & dilectione Dei erga nos.
 Peccatum & gratia unde. Christus alter Adam.

6. De mortificatione veteris Adami, & inchoa-
 tione novæ vitæ, *Ephes. 2. 4.*

7. Sicut mulier defuncto marito liberatur à le-
 ge viri *1. Cor. 7.* ita nos per mortem Christi liberati
 sumus

sumus à lege Mosis. Per legem agnitio peccati *Rom. 3.*
De lucta Spiritus & carnis.

8. Sapientiam Spiritus & carnis describit, & præ-
senti afflictioni futuram gloriam opponit.

9. Quod misericordia Dei sit causa electionis
Ecclesiæ *Exod. 33. Mal. 1.* affirmat, & de rejectione
Judæorum & vocatione gentium differit, *Esa. 10. Os. 2.*

10. Christus finis legis. Corde ad justitiam credi-
tur. Qui invocaverit *Joel. 2.* Fides ex auditu.

11. Ex Judæis propter incredulitatem rejectis plu-
rimos fide acceptos esse docet, gentes humilitatis
admonet, & profunda Dei judicia esse exclamat,
Esa. 40.

12. Romanos ad cultus Deo gratos invitat, in
suo quenq; officio instituit, & ut inimicis quoq; be-
nefaciant, præcipit. Flete cum Flentibus *Syr. 7.* Mihi
ultio &c. *Deut. 32. Hebr. 10.*

13. Ut Magistratui *Sap. 6.* etiam propter consci-
entiam obediamus *1. Pet. 2.* debita ipsi reddamus,
proximos diligamus, *Luc. 10. Iohan. 15. 1. Iohan. 3.* Dile-
ctio implet legem *Galat. 5.* opera tenebrarum abji-
ciamus, & Christum induamus, hortatur *1. Pet. 1. 2.*

14. De libertate Christiana, & infirmis fide non
offendendis *1. Cor. 8.* Non vescens vescentem ne judi-
cet. Sive vivamus sive moriamur, Domini sumus.
Regnum Dei non est cibus & potus.

15. Ut firmi infirmos exemplo Christi tolerant,
docet. De vocatione gentium, *Esa. 11.*

16. Plurimos nominatim officiosè salutatur, dissi-
diorum authores vitari jubet, & gratiæ Domini no-
stri Jesu Christi eos commendat.

Prior ad CORINTHIOS habet

Capita 16.

CAPUT I.

Post gratulationem dissidia Corinthiorum taxat, eosq; a fastu ad humilitatem revocat. Humana sapientia & verbum Dei discordant *Esa. 3.* Glorians in Deo gloriatur, *Ierem. 9.*

2. Prædicationem suam de Christo crucifixo simplicem fuisse Paulus ostendit. De divina sapientiâ. Quæ oculus non vidit &c. *Esa. 64.* Animalis homo non percipit ea quæ sunt &c. *Esa. 40. Rom. 8.*

3. Nihil est qui plantat &c. Christus fundamentum Ecclesiæ. Sapientia mundi stultitia coram Deo.

4. De officio dispensatoris seu ministri Christi *2. Cor. 6.* Apostoli sunt spectaculum mundi. Paulus superbiam taxat, & Timotheum commendat. Regnum Dei non in sermone.

5. Ut stupratorem excludant, & vetus fermentum expurgent, illos monet, *Exod. 13. Galat. 5.*

6. Invehitur in eos, qui cum essent fideles, coram iudice infideli in foro contendebant. Scelera & in primis scortationem detestatur *Ephes. 5. Galat. 5.* Corpus nostrum templum Dei.

7. De conjugio *Matth. 5. Marc. 10.* & cœlibatu. Melius est nubere quàm uri. In sua quisq; vocatione maneat, *Ephes. 4.* De officio virginum & viduarum. Habitus hujus mundi præterit.

8. Scientia inflat, charitas ædificat. Unus est Deus, *Exod. 20.* in vescendo infirmorum ratio habenda.

9. Mi-

9. Ministris Evangelii victus & amictus debetur *Deut. 25. Matth. 10. Galat. 6. Tim. 5.* Libertate Christianâ non abutendum. Vita nostra similis est illis, qui in stadio currunt.

10. Piè vivendum. Qui stat, videat ne cadat. Deus non sinit nos ultra vires tentari. Mensæ Dæmoniorum non participandum. Nemo quæ sua sunt, quærat. Omnia ad gloriam Dei facite.

11. Viri aperto, mulieres velato capite orent. Cœna Domini quomodo celebretur.

12. Ut corporis membra, ita dona Dei variè sunt disposita, sed idem Spiritus.

13. Charitas omnibus donis antecellens & perpetuò manens describitur *Galat. 5.*

14. Qui prophetat, Ecclesiam ædificat. Linguæ sine Interprete non profunt. Mulier in Ecclesia taceat.

15. Christi resurrectione corporum nostrorum resurrectionem *Job. 19.* probat, prava Colloquia corrumpunt bonos mores & modum resurrectionis subjungit. Absorpta est mors, *Ose. 13.*

16. Hortatur eos, ut collectâ inopiæ fratrum succurrant, reditum pollicetur, Timotheum commendat, & Corinthios salutat. Omnia vestra in charitate fiant.

Posterior ad CORINTHIOS habet

Capita 13.

B 2

CA-

GRatias Deo pro divinâ consolatione agit, & quid in Asia pertulerit, exponit.

2. Excusat se, cur non venerit, & suam erga illos affectionem declarat. Mœcho excluso *1. Cor. 5.* veniam dari obsecrat. Evangelium odor mortis & vitæ.

3. De Spiritu qui vivificat, & litera quæ occidit. Lux Evangelii claritati Legis *Exod. 34.* antecellit.

4. Quibus tectum sit Evangelium. *Esa. 6.* docet. De cruce, & de consolatione illi opponenda.

5. Quod terrestri hac domo dissolutâ, immortalitate induemur, docet, sed ne nudi reperiamur. Omnes manifestari oportet. De novitate vitæ in Christo.

6. Ministros verbi ad subeundas afflictiones & vitandas pollutiones, exuscitat.

7. Corinthios consolatur, & obedientiam eorum prædicat, Deus consolatur humiles. Tristitia, quæ est secundum Deum, quid operetur, & quid tristitia hujus seculi.

8. Illos hortatur, ut exemplo Macedonum liberales sint in sanctos.

9. Eleemosyna hilariter danda *Psal. 117. Syr. 35.* Qui parcè ferit, parcè metet *Galat. 6.*

10. Quod non carnalibus, sed potentibus in Deo armis adversus calumniatores instructus sit ostendit. Rationem ad obediendum Christo captivam ducimus.

11. Paulus glorians in Domino, *1. Cor. 1.* operam suam Corinthiis præstitam enarrat, & propter varias

rias

rias ærumnas, *Act. 16.* ac divinas liberationes se aliis anteponit.

12. Revelationes in cœlo tertio sibi factas Paulus recenset, stimulum carni suæ inditum esse ait, ac infirmitatibus gloriatur.

13. In ore duorum testium &c. *Deut. 17. 19. Matth. 18.* Seria oratione illos hortatur, ut peccata fugiant, ut resipiscant, optat, & gratiam Dei illis precatur.

Epistola ad GALATAS habet

Capita 6.

CAPUT I.

Galatas defectionis à suo Evangelio, quod à Deo ipso acceperit, accusat, Si Angelus è cœlo aliud Evangelium prædicaverit &c. & vocationem suam *Act. 9. 22.* ordine enarrat.

2. Suum Evangelium verum esse probat, & hominem non ex operibus legis, sed per fidem in Iesum Christum justificari, constanter asserit, *Rom. 3.*

3. Eandem propositionem Exemplo Abrahamæ *Genes. 15.* & dictis Scripturæ confirmat. Justus fide suâ vivet, *Habac. 2. Hebr. 10.* officium & causas latæ legis exponit.

4. Christus ex muliere natus à lege nos liberavit. & ex servis filios fecit. Paulus Galatas ad Christum revocat: De Ismaële carnali, & Isaac spirituali ratione nato.

5. Libertate non abutendum. De luctâ Spiritus & carnis, & utriusq; fructibus.

n 3

6. Ne

6. Ne erretis; Deus non irridetur. Ministris verbi benefaciendum, In cruce gloriandum.

Ad EPHESIOS Cap. 6.

CAPUT I.

PAulus pro gratuita Dei benedictione, adoptione *Rom. 8.* & aliis beneficiis per Christum nobis exhibitis, gratias agit. De Christo supra omnes creaturas elevato, *Psal. 8.*

2. Deus dives in misericordia nos peccatis mortuos per Christum vivificavit, *Rom. 6.*

3. Gentes gratiæ cohæredes esse ait, suam vocationem enarrat, & pro Ephesiis orat.

4. De unitate Spiritus, & discretis donis ministrorum *Psal. 68.* Ecclesiam corpori humano comparatam, à mendacio, *Zach. 8.* Ira, & spurcitie sermonum dehortatur.

5. Scottatio & alia mala opera vitanda *1. Cor. 6. Galat. 5.* In luce ambulandum *Iohan. 3. Rom. 13.* à *σωφροσύνη* vitanda. Deo psallendum. Marito obediendum, conjux diligenda, *Genes. 2. Matth. 19.*

6. De liberorum *Exod. 20. Syr. 3.* parentum, servorum & dominorum officiis differit *1. Pet. 2. Coloss. 3.* quæ sint arma spiritualia docet, & Tychicum commendat.

Ad PHILIPPENSES Cap. 4.

CAPUT I.

GRatias Deo pro Philippensibus ad Evangelium conver-

conuersis agit, statum suum illis aperit. Christus mihi vita, mors mihi lucrum. Cupio dissolvi &c. eosq; ad unitatem Spiritus hortatur.

2. Ad humilitatem exemplo Christi hortatur. In nomine Jesu flectetur omne genu.

3. De Pseudoapostolis fugiendis, & de iustitia fidei: πολυτεύμα ἡμῶς ἐν ἔθροισι.

4. Ad veram pietatem illos invitat, munera eorum probat, & salutem precatur.

Ad COLOSSENSES, Cap. 4.

CAPUT I.

DE personâ & beneficiis Christi differit *Genes. 1. Iohan. 1.* & afflictiones suas illis exponit.

2. Ad constantiâ hortatur, & rejectâ inani Philosophiâ, ad Christum ducit.

3. Terrenis exercitiis cœlestia opponit, ad novitatem vitæ, dilectionem &c. exuscitat *Ephes. 4.* De officiis conjugum, parentum, liberorum &c. differit, *Ephes. 5. 6. 1. Pet. 3.*

4. Precandi studium, & sermonis suavitatem præcipit, & aliquot salutationes subjungit.

Prior ad THESSALONICENSES

habet Capita 5.

CAPUT I.

Laudat Thessalonicenses, quod propter fidem & bona opera aliis facti sint exemplo.

2. Suam

2. Suam in prædicando Evangelio fidem declarat, & se illos visurum esse addit.

3. Fidei ac charitatis eorum nuncio se ita affectum esse ait, ut quasi revixerit.

4. Ad vitæ sanctitatem & mutuam charitatem hortatur, ac modum resurrectionis describit.

5. Ob incertam adventus Domini horam nos vigilantes esse jubet, *Rom. 13. 2. Pet. 3. Apoc. 3.*

Posterior habet Capita 3.

CAPUT I.

Incrementa fidei, charitatis &c. Thessalonicensium probat, hostes piorum ultioni Dominicæ comendat.

2. Post revelatum Antichristum eumque abolitum *Dan. 9. Matth. 24.* extremum diem tandem venturum esse docet. Inde ad constantiam exhortatur.

3. Ut piis precibus curriculum Evangelii promoveant, Thessalonicenses monet, ocium detestatur. Qui non laborat non manducet: & pacem ipsis precatur.

Prior ad TIMOTHEUM habet Cap 6.

CAPUT I.

Timotheum monet, ut rejectis vanis quaestionibus ea tractet, quæ charitatem & fidem spirent. Justo non est lex posita. Christus venit, ut peccatores salvaret *Matth. 9.* Milita bonam militiam.

2. Pro omnibus orandum. Unus est Mediator. Quo vestitu quaque modestia mulieres in sacro coetu se gerere debeant *1. Cor. 14.* Mulier per generationem salvatur &c.

3. Epi-

3. Episcopos & Diaconos cum eorum familiâ depingit, Ecclesiam domum Dei vocat.

4. Errores Antichristi prædicit, studium pietatis, & Scripturæ lectionem commendat.

5. Agit de viduis, inde transit ad Presbyteros. Operarius mercede dignus, *Matth. 10. Luc. 10.* Manus citò ne cui imponas. Vino propter infirmum stomachum utendum.

6. Quid servos deceat, *Ephes. 6. 1. Pet. 2.* Pietas cum animo suâ sorte contento quæstus magnus. Avaritia radix omnium malorum. Incertæ divitiæ & curiosæ quæstiones vitandæ.

Posterior habet Capita 4.

CAPUT I.

UT donum exuscitet, & in munere suo pergat, ipsum instigat, & Onesiphori domum laudat.

2. Ut strenuè militet, Agricola primò fructus percipiat, verbū rectè secet, & omnia modestè agat.

3. De periculis novissimorum dierum, & utilitate Scripturæ *1. Tim. 4.* Pii persecutiones patientur.

4. Ut tempestivè & intempestivè sermonem prædicet, arguat &c. cum obtestatur mortem sibi adesse significat, & flatum suum cum certis mandatis ipsi aperit.

Ad TITUM Cap. 3.

CAPUT I.

Quales eligendi sint Episcopi & Presbyteri docet,
1. Tim. 3.

1. *Tim.* 3. & vaniloquiis os obturandum esse ait: Cre-
tenses sunt mendaces, malæ bestia &c. Mundis o-
mnia munda *Rom.* 14. 20.

2. Titum hortatur, ut seniores & juniores piis
præceptis *Ephes.* 6. *Coloss.* 3. informet, iisq; bono ex-
emplo ita præluceat, ut contradicentes erubescant,
1. Pet. 3. 5.

3. Mansuetudo servanda. Stultas quæstiones o-
mitte. Hæreticus sæpius admonitus fugiendus.

Ad PHILEMONEM Cap. 1.

CAPUT I.

PAulus laudata fide Philemonis, servum fugitivum
Onesimum illi remittit, & pro eo apud illum in-
tercedit, ac veniam ei dari petit. Graviter autem &
piè in hoc capite de Christianâ dilectione & æquitate
concionatur. Tandem hospitium sibi apud Philemo-
nem parari jubet.

Prior P E T R I habet Capita 5.

CAPUT I.

Veram salutis rationem proponit, inde ad novi-
tatem credentes deducit. Omnis caro foenum,
Esa. 40.

2. Renatos instituit, subditos & servos ad obe-
dientiam ac patientiam invitatur, *Esa.* 53.

3. De uxoris & mariti officio, *Ephes.* 5. De spe sua
cuilibet quisq; intrepidè respondeat.

4. Carnis mortificationem docet, & charitatem
commendat &c. Judicium à domo Dei incipit.

5. Pres-

3. Presbyteros & juniores informat, vult nos humiliari, sobrios esse, & Diabolo resistere, *Ephes. 6.*

Prior JOHANNIS habet Capita 5.

CAPUT I.

TEstatur de Christo, quod sit lux & vita, *Iohan. 1.* Sanguis Jesu Christi nos mundat ab omni peccato *Hebr. 1. & 9.* & confitentibus peccata Deum propitium fore affirmat, *2. Paral. 6.*

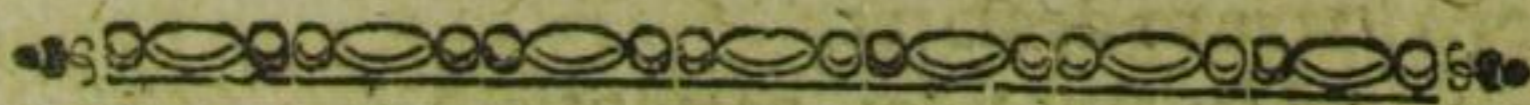
2. Proposito Christo Advocato, *Hebr. 7.* singulas ætates erudit, ad contemptum mundi hortatur, & Antichristos fugiendos esse suadet. Qui negat filium &c.

3. Hortatur ad vitæ novitatem, peccans ex Diabolo est, cujus certum symbolum est charitas.

4. Spiritus sunt probandi, Deus est dilectio, & proximus exemplo Dei diligendus.

5. Fraternalium amorem & fidem res esse conjunctas ostendit, tres testes in cœlo, & tres in terrâ profert, peccatum remissibile ab irremissibili discernit, *Matth. 12. Marc. 3. Luc. 12.*

Colliguntur Capita 97.

APOCRYPHI LIBRI

Novi Testamenti.

Epistola ad HEBRÆOS habet Cap. 13.

CAPUT I.

ÆTernitatem & excellentiam Christi variis Scripturæ testimoniis probat *Psal. 2. & 110.*

0 2

2. Chri-

2. Christum, cui omnia sunt subjecta *Psal. 8.* fratris loco in carne nostrâ nobis proponit.
3. Christus tantò præcellit Mofi, quantò Dominus seruo. Illud hodiè, *Psal. 95.* explicatur.
4. Ne oblatam requiem negligamus, sed in eam ingredi studeamus monet. De vi verbi Dei.
5. Christum summum Sacerdotem à Deo nobis constitutum *Psal. 110.* & munere suo probè perfunctum describit, eumq; cum Aharone & Melchisedech confert.
6. Lapsos renovari posse negat. Promissa Dei fide accipienda. Controversia finit juramentum.
7. Commendatione Melchisedech *Genes. 14.* Sacerdotium Christi extollit.
8. Sacrificium Christi legalibus sacrificiis præfert. Locum *Ier. 31.* de novo Testamento adducit.
9. Tabernaculi partes, & ritus legales enumerat, & Christum hos implevisse ait.
10. Non hostia legalis, sed unica mors Christi peccata aufert, *Psal. 40.* Ad bona opera hortatur, & patientiam commendat. *Mihi ultio &c. Deut. 32. Rom. 12.*
11. Fidem definit, ejusq; efficaciam pluribus exemplis Patrum declarat.
12. Ad fructus fidei, patientiam &c. *Coloss. 3.* & tolerandas afflictiones hortatur.
13. Pias præceptiones, *Rom. 12.* quæ ad mores & doctrinam pertinent, subjungit.

JACOB Cap. 5.

CAPUT I.

Pati-

Patienter omnia ferenda *Rom. 5.* sine hæsitatione orandum, *Matth. 7.* Deus omnis boni autor.

2. Fides personarum acceptionem non patitur. Fides sine operibus mortua. Dæmones credunt.

3. Commoda & incommoda linguæ recenset, & humanam sapientiam à divina discernit.

4. De operibus carnis, fugiendo adulterio. De humilitate, & vitæ brevitatem.

5. De vitibus minatur, patientiam commendat, & quid possit oratio iusti, ostendit.

JUDÆ Cap. unicum.

1. **I**n hoc capite falsis Doctoribus extremum malū adductis variis Scripturæ exemplis, *Genes. 19.* minatur, eosq; suis coloribus depingit. Vaticinium, Enoch profert. Deniq; pios ad perseverantiam in fide, Spiritu sancto, oratione, dilectione, miseratione, expectatione misericordiæ Dei, & ad novitatem vitæ instigat *1. Timoth. 4. 2. Timoth. 3. 2. Pet. 3.*

Posterior PETRI Cap. 3.

CAPUT I.

Ne sit fides sine virtute, eam vult bonis operibus ostendi. Prophetiæ unde.

2. Admonet pios de falsis Doctoribus, quorum damnationem tribus exemplis confirmat, nefandas illorum artes describit, eosq; cani, *Proverb. 20.* & sui comparat.

3. Diem Domini certò venturum esse contra Epicuræos asserit *1. Tim. 4.* causam moræ ejus explicat,

cat, & pios in sanctitate vitæ illum expectare jubet,
Rom. 13.

2. *JOHANNIS Cap. 1.*

1. **P**Resbyter Johannes electam dominam ac fœminam, quæ filios in timore Dei rectè educatos habebat, orat, ut in charitate, *Iohan. 15.* & doctrina Christi perseveret, & ab Antichristis sibi caveat, *1. Iohan. 2.* Postremò doctrinæ Christi osores nec recipiendos nec salutandos, *Rom. 16.* sed excommunicandos esse docet.

3 *JOHANNIS Cap. 1.*

1. **P**rimò veritatem, charitatem & hospitalitatem Gaii laudat, Secundò Diotrephen tanquam inhospitalem, & Christianorum fratrum osorem acriter reprehendit, Gajum monet, ut benefaciendo perseveret. Tertiò Demetrium suo & aliorum, ac ipsius quoq; veritatis testimonio commendat.

APOCALYPSIS JOHANNIS

habet Capita 22.

CAPUT I.

DE eo, qui est α & ω Johannes tractat, & visionem suam annotare jubetur, Mysterium septem candelabrum & septem stellarum explicatur.

2 Scribere jubetur, quæ necessaria erant Episcopis I. Ecclesiæ Ephesinorum II. Smyrnenſium. III. Pergamorum. IV. Thyatirensium. Esto fidelis usq; ad mortem &c.

3. Epi-

3. Episcopis Ecclesiæ. V. Sardinensium. VI. Philadelphiaensium. VII. Laodicensium. Ne sint tepidi, monet. Ego quoscunq; amo, arguo & castigo, *Prov. 3. Hebr. 12.*

4. Divinæ Majestatis gloria, *Esa. 6.* à quatuor animalibus, & viginti quatuor Senioribus celebratur.

5. Agnus occisus solus dignus est, qui librum septem sigillis obsignatum aperiat.

6. Sex sigillis ordine apertis, cædes, fames, terræmotus &c. *Esa. 2.* oriuntur.

7. Electi Dei ex omnibus tribubus signantur. Martyrum felicitas describitur *Esa. 25.*

8. Sigillo septimo aperto, septem Angeli cum tubis procedunt, & primis quatuor clangentibus ignis decidit, mare turbatur, aquæ amarescunt, stellæ obfuscantur

9. Quinto clangente, locustæ prodeunt; Sexto equites humanum genus devastantes.

10. Angelus amictus nube, librum apertum Johanni devorandum tradit.

11. Acceptâ virgâ templum metitur. Duo testes dilaniati reviviscunt.

12. Angelus septimus clangit. Signum mulieris parturientis apparet, cujus filio Draco insidiatur. Draco à Michaële superatus dejicitur.

13. Describitur bestia illa multiceps, quæ blasphematur, & ab aliâ bestiâ confirmatur.

14. Casti stant cum Agno: Beati mortui, qui in Domino moriuntur &c, falx in messem mittitur,

15. An-

15. Angeli septem apparent, victores bestiae Deum laudant. Septem Angelis phialae dantur.
16. Ad effusionem septem phialarum, variae plagae ad terrendos impios oriuntur.
17. Mulier sanguine piorum ebria, à bestia portatur. De mysterio & exitio utriusque.
18. Ruina Babylonis praefiguratur, *Esa. 21. Ier. 51.* Negociatores lugent, sancti exultant.
19. Coelestes Deum laudant. Beati qui ad nuptias agni sunt vocati. Deum adora, *Deut. 6.*
20. Angelus Satanam ligat. Libri aperiuntur, ex quibus mortui judicantur *Philip. 4.*
21. Novam Jerusalem *Esa. 25.* Sponsam agni, & illius structuram describit.
22. Fluvius aquae vitae *Esa. 55.* & arbor vitae ostenditur. Prophetia concluditur.

Colliguntur Capita 46.

Summa Capitum Novi Testamenti 260, quae addita capitibus Veteris Testamenti efficiunt 1184. Psalmi seorsim numerantur.

**Finis libri secundi, tertius erit instar
Lexici Biblici.**

Apri 616 211

